

**Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Ústav správních a sociálních věd**

**Analýza kvality života ve vybraných obcích České
republiky**

Bc. Maksová Martina

**Diplomová práce
2013**

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Bc. Martina Maksová
Osobní číslo: E10024
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Ekonomika veřejného sektoru
Název tématu: Analýza kvality života ve vybraných obcích České republiky
Zadávací katedra: Ústav správních a sociálních věd

Zásady pro vypracování:

Diplomová práce bude zaměřena na problematiku kvality života a jejích aspektů vybraných obcí. Na základě dotazníkového šetření a příslušných ukazatelů bude porovnána kvalita života ve srovnatelných obcích ČR.

V práci budou zpracovány mj. tyto oblasti:

- základní charakteristiky kvality života
- ukazatele kvality života
- charakteristika vybraných obcí ČR
- analýza kvality života ve vybraných obcích ČR
- srovnání vybraných obcí ČR

Rozsah grafických prací: -
Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

BALDWIN, Sally; GODFREY,Christine; PROPPER Carol. Quality of life: perspectives and policies. New York: Routledge, 1994. 256 s. ISBN 0-415-09581-6.
GALVASOVÁ, I. et al. Spolupráce obcí jako faktor rozvoje. 1. vyd. Brno: Georgetown, 2007. 138 s. ISBN: 80-251-20-9,
MEDERLY, P; TOPERCER, J; NOVÁČEK,P. indikátory kvality života a udržitelného rozvoje-kvantitativní, vícerozměrný a variantní přístup. Praha: UK FSV CESES, 2004. ISBN 80-239-4389-8.
PAYNE,J. et al. Kvalita života a zdraví. 1. vyd. Praha: Triton, 2005. 629 s. ISBN 80-7254-657-0.
VAĐUROVÁ, H.; MÜHLPACHR,P. Kvalita života: Teoretická a metodologická východiska. Brno: MU, 2005. 145 s. ISBN 80-210-3754-7.

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Miloš Charbuský, CSc.
Ústav správních a sociálních věd
Datum zadání diplomové práce: 27. června 2012
Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2013

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Jolana Volejníková, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 16. října 2012

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 30. 4. 2013

Bc.Maksová Martina

PODĚKOVÁNÍ:

Tímto bych ráda poděkovala svému vedoucímu práce PhDr. Miloši Charbuskému, CSc. za jeho odbornou pomoc a cenné rady, které mi pomohly při zpracování diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat mé rodině za umožnění studia na vysoké škole a za podporu, kterou mi během studia poskytla.

ANOTACE

Tato diplomová práce se zabývá kvalitou života. Pozornost je věnována problematice kvality života a jejím indikátorům, jež jsou jednotlivě rozebírány. Závěr práce je zaměřen na analýzu situace kvality života v obci Církvice, Nové Dvory, Svatý Mikuláš a Hlízov. Tyto obce jsou vzájemně porovnány na základě dotazníkového šetření.

KLÍČOVÁ SLOVA

Pojem kvalita života, historický vývoj kvality života, modely kvality života, dimenze kvality života, indikátory kvality života, obce kvality života, měření závislosti

TITLE

Analysis of quality of life in selected municipalities of the Czech Republic

ANNOTATION

This thesis deals with quality of life. Attention is paid to the quality of life and the indicators that are analyzed individually. The conclusion focuses on the analysis of the situation of the quality of life in the village Církvice, New Courts, Saint Nicholas and Hlízov. These municipalities are mutually compared on the basis of survey.

KEYWORDS

The concept of quality of life, the historical development of quality of life, models of quality of life, dimensions of quality of life, quality of life indicators, community quality of life measurement addiction

OBSAH

ÚVOD.....	11
1 CHARAKTERISTIKA KVALITY ŽIVOTA.....	13
1.1 Historický kontext kvality života.....	14
1.2 Teoretické vymezení pojmu	15
1.3 Dimenze kvality života.....	16
1.4 Modely kvality života.....	18
2 UKAZATELE KVALITY ŽIVOTA.....	22
2.1 Kritéria ukazatelů.....	22
2.2 Druhy ukazatelů.....	23
2.3 Mezinárodní ukazatele.....	27
2.3.1 Index lidského rozvoje (Human development index, HDI).....	27
2.3.2 Index šťastné planety.....	29
2.3.3 Index kvality života.....	30
2.3.4 Index stavu budoucnosti (State of the Future Index, SOFI).....	31
3 CHARAKTERISTIKA VYBRANÝCH OBCÍ ČR.....	32
3.1 Církvice.....	32
3.2 Nové Dvory	35
3.3 Hlízov	38
3.4 Svatý Mikuláš.....	41
4 ANALÝZA KVALITY ŽIVOTA VE VYBRANÝCH OBCÍCH.....	44
4.1 Vyhodnocení základních demografických údajů z dotazníků.....	44
4.2 Vyhodnocení spokojenosti obyvatel s kvalitou života	47
4.3 Měření závislosti.....	54
5 SROVNÁNÍ VYBRANÝCH OBCÍ.....	64
5.1 Vyhodnocení příležitostí, hrozeb ve sledovaných obcích	65
ZÁVĚR.....	68
SEZNAM LITERATURY.....	70
SEZNAM PŘÍLOH	73

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Model kvality života ozbrojených sil.....	18
Obrázek 2: Model kvality života	21
Obrázek 3: Souhrnné indikátory dle Hancocka.....	26
Obrázek 4: Index lidského rozvoje ve světě.....	28
Obrázek 5: Zobrazení vybraných obcí na mapě	32
Obrázek 6: Vyobrazení sledovaných obcí v regionu Kutná Hora.....	65

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Srovnání HPI za rok 2009 a 2012	29
Graf 2: Srovnání domů a obyvatelstva	33
Graf 3: Srovnání domů a obyvatelstva	36
Graf 4: Srovnání domů a obyvatelstva	39
Graf 5: Srovnání domů a obyvatelstva	41
Graf 6: Podíl zúčastněných dle pohlaví.....	44
Graf 7: Věková struktura obcí	45
Graf 8: Vyhodnocení lokalit dle pracovních příležitostí	47
Graf 9: Spokojenost s občanskou vybaveností v obci	48
Graf 10: Spokojenost s prostředím v obci – otázka č. 6.....	49
Graf 11: Vyhodnocení kulturních či společenských akcí v obcích	50
Graf 12: Hodnocení respondentů v rozvoji obce.....	51
Graf 13: Hodnocení investování v obci dle respondentů	52

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Flaganova taxonomie	17
Tabulka 2: Model kvality života Centra pro podporu zdraví	19
Tabulka 3: Model čtyř kvalit života podle Veenhovena.....	20
Tabulka 4: Nejčastěji se vyskytující ukazatele ilustrující klíčové oblasti v měření kvality života na mezinárodní, národní i lokální úrovni.....	25
Tabulka 5: Ukazatelé ECI/TIMUR.....	26
Tabulka 6: Soupis kritérií a ukazatelů kvality života	30
Tabulka 7: Hustota osídlení v jednotlivých rocích.....	33
Tabulka 8: Složení obyvatelstva dle věku v obci Církvice	34
Tabulka 9: Hustota osídlení v jednotlivých rocích.....	36
Tabulka 10: Složení obyvatelstva.....	37
Tabulka 11: Hustota osídlení v jednotlivých rocích.....	39
Tabulka 12: Složení obyvatelstva.....	39
Tabulka 13: Hustota osídlení v jednotlivých rocích.....	42
Tabulka 14: Složení obyvatelstva.....	42
Tabulka 15 : Sledované obce z hlediska četnosti pohlaví	45
Tabulka 16: Počet respondentů ve vybraných obcích dle vzdělanosti.....	46
Tabulka 17: Vyhodnocení ekonomické aktivity sledovaných obcí.....	46
Tabulka 18: Spokojenost respondentů v obcích	53
Tabulka 19: Spokojenost kvality života respondentů – obce Církvice	55
Tabulka 20: Spokojenost kvality života respondentů – obec Nové Dvory	55
Tabulka 21: Spokojenost kvality života respondentů – obec Hlízov	55
Tabulka 22: Spokojenost kvality života respondentů – obec Svatý Mikuláš.....	56

Tabulka 23: Spokojenost s vybaveností obce Církvice	56
Tabulka 24: spokojenost s vybaveností obce Nové Dvory	57
Tabulka 25: Spokojenost s vybaveností obce Svatý Mikuláš	57
Tabulka 26: Spokojenost s vybaveností obce Hlízov	57
Tabulka 27: Spokojenost kvality života – obec Církvice	59
Tabulka 28: Spokojenost kvality života z hlediska ekonomické aktivity	59
Tabulka 29: Spokojenost kvality života z hlediska ekonomické aktivity	60
Tabulka 30: Spokojenost kvality života z hlediska ekonomické aktivity	61
Tabulka 31: Spokojenost s kvalitou života dle pohlaví	61
Tabulka 32: Spokojenost s kvalitou života dle pohlaví	62
Tabulka 33: Spokojenost s kvalitou života dle pohlaví	62
Tabulka 34: Spokojenost s kvalitou života dle pohlaví	62
Tabulka 35: SWOT analýza	64

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

Tzv.	Takzvaně
Tzn.	To znamená
Tj.	To je
Min	Minimální
Max	Maximální
Např.	Například
Atd.	A tak dále
Č.	Číslo
Ozn.	Označeno
Pod.	Podobně
Angl.	Anglicky
HDP	Hrubý domácí produkt
HDI	Index lidského rozvoje
HPI	Index šťastné planety
Km ²	Kilometr čtvereční
Ha	Hektar

ÚVOD

Problematikou kvality života se zabývá řada vědních oborů, ale také celé vědecké týmy na mezinárodní, národní a lokální úrovni. Snaží se nalézt a pokusit identifikovat nejen materiální hodnoty života, ale i nematerialistické stránky existence, s nimiž souvisí vztahy k přispění hodnotových systémů, a hlavně úroveň života samotného jedince. Je možné na ni nazírat z pohledu psychologického, ale také z pohledu samotného člověka.

Samotný pojem „kvalita života“ je velmi rozmanitý, potíž tkví v nalezení správného vymezení. Součástí kvality života je samotný život člověka, zároveň i samotné lidstvo, které se snaží o to, aby se mělo na světě co nejlépe. Ve společnosti existuje celá řada jedinců (např. nevidomí, hendikepovaní, senioři atd.), kteří mají diametrálně rozdílný pohled na kvalitu života. Hodnotí kvalitu z celkového pohledu na svou existenci, z pohledu na životní spokojenosti.

Výzkumy kvality života se objevují po celém světě v různých člancích či publikacích, kde autoři se v názoru na přístupy a zkoumání rozcházejí. Někteří odborníci opomínají ve svých pracích zohlednit souhrnné poznatky o kvalitě života, a spíš se jejich bádání orientuje na jednotlivé segmenty kvality života. Je zapotřebí vymezit, jaká skupina, či osoba (občan, starosta atd.) bude poskytovat informace. Ne každý bude odpovídat podle reality, ale dle vlastního uvážení, co bude pro něj dobré. Je nezbytné vzít v potaz, že může takto odpovídat.

Kvalita života je hodnocena prostřednictvím celé řady ukazatelů, jež poskytují celkový obraz na hodnocení života jedince, společnosti. Samotné posouzení pomocí ukazatelů je komplikované, neboť každý jedinec má své ukazatele kvality života – ukazatel zdraví a nemoci, životního prostředí, vzdělání atd. Při posouzení se bere v úvahu hledisko prostoru, jak jsou lidé spokojeni na daném území a snaží-li se navrhnout možné změny ke zlepšení situace.

Cílem práce bylo zhodnotit současnou situaci vybraných obcí na základě dotazníkového šetření. Tato práce se bude zabývat problematikou obce Církvice, Nové Dvory, Svätý Mikuláš, Hlízov. Snahou této práce je zdokumentovat spokojenost ve vybraných obcích a případně nastínit možnosti ke zlepšení života místní samosprávě.

Pro potřeby výzkumu byly stanoveny a vysloveny hypotézy, které budou v této práci ověřeny na základě získaných dat z dotazníkového šetření. Za použití statistických metod budou poté ověřeny následující hypotézy:

- Spokojenost s kvalitou života respondentů ve sledovaných obcích bude rozdílná dle pohlaví.
- Spokojenost s kvalitou života z hlediska mužů a žen bude rozdílná dle pořadí.
- Spokojenost s kvalitou života ve všech sledovaných obcích bude rozdílná dle ekonomické aktivity.
- Existuje závislost mezi pohlavím a kvalitou života ve vybraných obcích.

1 CHARAKTERISTIKA KVALITY ŽIVOTA

Kvalita života se v poslední době dostává do popředí a je k ní přistupováno z různých pohledů, jimiž jsou např. kvalita života z pohledu psychologie, kvalita života z pohledu sociologie, kvalita života z pohledu geografie, kvalita života v určitém období, kvalita života z hlediska subjektivní stránky jedince apod. Tyto pohledy můžeme označit za multidimenzionální, jimiž jsou vysvětleny různé směry. Psychologové na tento pojem mají různé názory charakterizující jako spokojenost života, duševní pohodu. Hlavně odborníci na psychologii se snaží vystihnout emoční prožívání, celkové citové reakce osoby a zároveň hodnocení vlastního emocionálního myšlení života. *„Sociologové vysvětlují kvalitu života potřebami jedince a potřebami společnosti vedoucí k sociálním vazbám s vnějším okolím. Zdůrazňují úspěšnost sociálního systému zabývající se ukazatelem životní úrovně a rozporů mezi jedincem a společenskými podmínkami.“* [9]

Dalo by se říci, že každý jednotlivec, občan, je strůjcem hodnocení vlastní kvality života, které vyplývá z jeho subjektivních hodnot, které vede k přizpůsobování se požadavkům změn. Jednotlivec usiluje o to mít dobrý život s prožitkem bezstarostnosti, životní spokojenosti a hlavně zlepšení zdravotního stavu, jiní kvalitu života považují za špatnou a spojují ji s nemocí, válkou nebo jinými nepříjemnostmi a negativními skutečnostmi.

Na kvalitu života proto můžeme nahlížet z různého úhlu pohledu, při kterém musíme brát v potaz jejich vývoj, čas, historii a jiné změny, a proto můžeme tyto hlediska rozdělit podle Engla a Bergsmana do tří odlišných oblastí: [32]

- **Makrorovina** zabývající se hlubším smyslem života velkých společenských celků (např. země, kontinenty atd.), a to hlavně zamýšlení se nad relativním smyslem života a která se stala součástí základních politických úvah.
- **Mezorovina** zaměřující se na sociální skupiny (např. škola, domovy důchodců apod.), promítající se k morálním hodnotám člověka, sociální opoře, sdílení hodnot, otázkám sociálního klimatu atd.
- **Personální rovina**, která je jednoznačně definována se zabývá životem lidí. Hlavní prioritou této roviny je úroveň života jednotlivců týkající se každého z nás. Souvisí např. s našimi představami, spokojeností, nadějí, hodnotami atd.

Jiný pohled na kvalitu života může být z hlediska společnosti, která má člověku pomoci. Důležité je, jak je člověk spokojen na daném území a v neposlední řadě zda přispívá svým chováním k celkové spokojenosti společnosti. Proto je důležité, aby kvalita života byla

hodnocena, ovlivňována též měřitelná. Samotné měření kvality života je složité jako vymezování samotného pojmu „kvalita života“. Neznamená to, že by neexistovaly teoretické koncepty vystihující kvalitu života. Je zapotřebí při zjišťování kvality života využívat nástroje jako jsou např. dotazníky zasílané poštou nebo hodnocení jinou osobou. Nejdůležitější je vymezit vhodné faktory týkající se subjektivní a objektivní dimenze kvality života. V neposlední řadě je potřeba si uvědomit, co je účelem práce nebo výzkumu a nakonec vymezení lokality zkoumaného území. [9]

1.1 Historický kontext kvality života

Z hlediska historie samotný pojem kvalita života není pojmem novým, ale pojmem prastarým, který se začal utvářet před dvěma tisíci lety. Jsou zmínky o tom, kdy lidé hledali otázky zabývající se smyslem života, hodnotou života. Odpovědi nacházeli ve filozofických úvahách nebo odkazováním se na náboženství. Víra v Boha sehrávala v minulosti, ale i v dnešní době značný význam v pochopení kvality života. Občas lidé s hlubokou vírou v Boha potlačují své potřeby, ale také hodnoty, které ne vždy pokládají za významné a tím ztrácejí na osobních cílech, smyslech žití mimo reálný svět. V období antického Řecka a Říma neznali jako dnes empirické šetření pomocí metod, ale zaměřovali se převážně na šťastný život (viz např. Epikuros), který doplňovaly i také filozofické směry. [26]

Průkopníkem tohoto pojmu nedávné doby byl Piga, který se ve svých pracích věnoval dopadu státní podpory pro sociálně slabé v souvislosti se státním rozpočtem. Jeho přínos nebyl akceptován odbornou veřejností. Znova tento pojem se dostává do popředí až po druhé světové válce za vlády tehdejších prezidentů USA J. F. Kennedyho a L. B. Johnsona. Významný byl též projev prezidenta Johnsona. Zde vyzdvihl fakt, že ukazatelem blaha není kvantita spotřeby, ale to, jak se lidem žije. [26]

„Významnými léty byla 70. léta, kdy v USA proběhlo první celonárodní šetření kvality života lidí. Celé šetření si kladlo za cíl vytvořit subjektivní indikátor, který by ukazoval, jak lidé hodnotí svůj život a zároveň by doplňoval objektivní podmínky jejich života, za něž jsou považovány bydlení, znečišťování celkové krajiny, kriminalita apod.“ [26]

V západních společnostech se začaly objevovat pochybnosti o ekonomickém růstu blaha lidí, které spíše vedly k potřebám obyvatelstva, ale nikdy neměly za cíl naplňovat jejich život.

V roce 1974 v časopisu „Zkoumání sociálních indikátorů“, který vyšel v USA a v Nizozemí, se objevují poznatky samotného pojmu „kvalita života“ jenž se stal stěžejním problémem a vyústil ve zpopularizování této problematiky. [26]

Celé 20. století je považováno za historicky nejvýznamnější z hlediska měření, kdy většina badatelů se rozchází ve výsledcích. Nejčastěji je šetřena kvalita života pomocí dotazníků v rámci specifických oblastí např. kvalita života v obcích, kvalita pracovního života atd. Hlavním východiskem pro toto téma je snaha pokusit se zjistit a identifikovat faktory, vztahy mezi těmito faktory, a jejichž cílem je definovat pocit lidského štěstí a zároveň rozvíjet takové životní podmínky, které přinesou lidem lepší způsob „užití“. Musíme podotknout, že toto téma není zkoumáno jenom u nás, ale zabývá se jím řada institucí a organizací po celém světě. U nás se otázka kvality života stala součástí mnoha vědních oborů a je spojována např. s Univerzitou Karlovou nebo s J. Křivohlavým, který největšího rozmachu dosáhl v 80. letech 20. Století. [32]

V posledních letech se konceptem „kvality života“ zabývá mnoho vědních oborů jako např. sociologie, veřejná správa, lékařství, aj., a každá z nich nahlíží na tento koncept kvality života z jiného úhlu měření a posuzování. [2]

1.2 Teoretické vymezení pojmu

Kvalita života je složena ze slova kvalita a život. Pojem „kvalita“ pochází z latinského slova „qualis“ a v překladu znamená jakost, hodnota. Součástí kvality je život, jímž rozumíme život jednotlivců, život lidstva. Jednoduše by se dalo říci, že se jedná o hodnocení vlastního života, to, jak ho vnímáme a jak vše kolem nás na nás působí. Zahrnuje tedy fyzické aspekty, ale také společenské, ekonomické, ale i psychické. [32]

Obecně definovat kvalitu života (angl. Quality of life) je velmi obtížné, jelikož existuje řada definicí, ale zatím žádná z nich nebyla akceptovatelná. Podle Cumminse příčinou neexistence jednotné definice je složitost konceptu a hlavně neshoda odborníků na stejném výkladu. Z prvních, který vyjádřil názor na pojetí kvality života je v literatuře uváděn K.C. Calman, který vymezil kvalitu jako rozpor očekávání nadějí každého člověka a skutečnost zkušeností lidí. [9]

Kvalita života byla také definována WHO (Světová zdravotnická organizace) následovně: *„Jde o individuální percipování své pozice v životě, v kontextu té kultury a toho systému hodnot, v nichž jedinec žije, vyjadřuje jedincův vztah k jeho vlastním cílům, očekávaným hodnotám a zájmům...zahrnuje komplexním způsobem jedincovo somatické zdraví, psychický stav, úroveň nezávislosti na okolí, sociální vztahy, jedincovo přesvědčení, víru – a to vše ve vztahu k hlavním charakteristikám prostředí. Kvalita života vyjadřuje subjektivní ohodnocení, které se odehrává v určitém kulturním, sociálním a environmentálním kontextu...kvalita života není totožná s termíny „stav zdraví“, „životní spokojenost“, „psychický stav nebo „pohoda“. Jde spíše o multidimenzionální pojem“.* [19]

Další možnost pojetí „kvality života“ nabízí Johnston ve slovníku The Dictionary of Human Geography, kde kvalitu života vystihuje pod anglickým názvem well-being¹, zaměřující na skupiny a zároveň na jedince vycházející z lidských faktorů. [9]

Také Karel Balcar (2005) vystihuje kvalitu života a rozděluje ji podle vnitřních a vnějších faktorů. Vnitřní faktory popisuje jako určitý stav mysli, duchovního štěstí člověka a také jeho zdraví. Za vnější faktory považuje civilizační změny, vývoj společnosti atd. [26]

Podle Veenhovea R. kvalita života se nevztahuje pouze k individuálnímu životu jednotlivců, ale také k celé společnosti jako celku. Je to stav celého ekosystému zahrnující i ohrožené druhy, které jsou důležité pro jednotlivého člověka. Označil kvalitu života za šťastný život. [33]

„Hirst tvrdí, že kvalita života je ve své podstatě vícerozměrná a její opatření dané koncepce by měla proto zachovat tento mnohorozměrný charakter. Ten představuje metodologii pro popis kvality života, která nezahrnuje žádnou ztrátu informací. Popisuje se, že metoda je použitelná pro širokou škálu situací.“ [2]

Z výše uvedeného výčtu definic není možné vyvinout jednotnou definici, všechny spíše naznačují pohled na kvalitu života a pochopení daného problému. Důležité je, že samotný pojem kvalita v sobě zahrnuje výčet pojmů, které úzce spolu souvisejí, jako je např. obyvatelstvo a prostředí lokality, trvalá udržitelnost, lidské blaho a jiné aspekty. Mezi důležité aspekty, které by neměly být opomenuty u kvality života, jsou štěstí, spokojenost, potřeby a přání.

Za poslední desetiletí vzrostl zájem o kvalitu života ve městech, obcích, mezi odborníky na vědu, v politické sféře. Kvalita sama o sobě je fenoménem dnešní doby. Důležité je, aby byl zohledňován vývoj společnosti, časový horizont, náboženství a jiné související aspekty.

1.3 Dimenze kvality života

Většina autorů se shoduje na tom, že kvalita života je rozdělena na dvě dimenze, jimiž jsou subjektivní (well-being) a objektivní dimenze (wellfare). Tyto dimenze jsou považovány za základní předpoklady vymezení kvality života, zahrnují objektivní a subjektivní pohled na kvalitu života. [10]

Subjektivní termín kvality života vymezují vlastní preference lidí, jimiž jsou např. pocity, názory lidí, ale také jejich spokojenost se životem a tím související pocit štěstí, spokojenost se

¹ V překladu znamená: Pocit pohody, lidské blaho, subjektivní spokojenost

zaměstnáním atd. Zato objektivní termín vystihuje sociální podmínky života naplněním požadavků týkající se fyzického zdraví (např. příjem, majetek lidí atd.). K docílení spokojenosti musí být využity osobní cíle, očekávání jedince a hlavně jeho zájmy. [32]

Jak uvádí Cummins ve svém sborníku, v praxi jsou více využity objektivní vlastnosti, ale pouze, tehdy když se zahrne subjektivní vlastnost, jde o skutečnou práci na kvalitě života. Uvedené pohledy jsou spolu spojeny, jelikož objektivnost doplňuje subjektivnost, měly by být měřeny najednou a jejich výsledek spolu s jejich složkami tvoří určitý proces. [9]

Kromě těchto dvou dimenzí se můžeme setkat s dimenzí kognitivní a emocionální. Kognitivní dimenze vystihuje hodnocení vlastního života, zaměřující se na spokojenost s vlastním životem, ale také na nespokojenost. Emocionální dimenze cílí na emočně laděné osoby, na prožívání citových reakcí. S těmito dimenzemi se můžeme setkat nejvíce u subjektivní pohody. [26]

American Thoracic Society (ATS) zahrnuje všechny oblasti života, nabízející rozčlenění kvality života podle tzv. Flaganova taxonomie viz tab.1:

Tabulka 1: Flaganova taxonomie

Fyzická a materiální pohoda	Materiální pohoda a finanční jistota
	Zdravotní a osobní bezpečí
Vztahy k ostatním lidem	Vztah s druhem/družkou
	Mít a vychovávat děti
	Vztah s rodiči, sourozenci, příbuznými
	Vztah s přáteli
Společenské a občanské aktivity	Pomoc a podpora druhým
	Participace na veřejném životě
Osobnostní rozvoj, naplnění	Intelektový rozvoj
	Porozumění a plánování budoucnosti
	Kariérní plány
	Kreativita a osobní vyjádření
Volný čas	Setkání se s druhými lidmi
	Pasivní volnočasové činnosti
	Aktivní volnočasové činnosti

Zdroj: [32]

Flaganova taxonomie je rozčleněna na celkem patnáct dimenzí kvality života, které jsou rozděleny do pěti základních faktorů, jimiž jsou fyzická a materiální pohoda, vztahy k ostatním lidem, společenské a občanské aktivity, osobnostní rozvoj a naplnění, volný čas.[32]

1.4 Modely kvality života

Z teoretického hlediska existuje řada ucelených modelů, které se snaží komplexně zohlednit kvalitu života. V praxi se neseťkáme se spolehlivým a přesným modelem, který by uspokojivě měřil kvalitu života díky řadě odborníků, kteří se nemohou shodnout na jednotnosti měření, a to díky subjektivitě a objektivitě, které se musí měřit odděleně v rámci kvality života.

Existuje řada teoretických modelů, pro ukázkou byly vybrány následující:

- **Model kvality života ozbrojených sil**

Níže uvedený model, *Model kvality života ozbrojených sil* (*Strategic Plan for Quality of Life Improvements in the Canadian Forces*), je řazen odborníky mezi jednoduché modely a je rozčleněn do pěti základních oblastí. Dané oblasti mají určitý systém, podle kterého jsou následně monitorovány, viz obrázek 1. [32]

Obrázek 1: Model kvality života ozbrojených sil

Zdroj: [27]

- **Model kvality života Centra pro podporu zdraví**

Jako asi jeden z nejcitovanějších modelů, který byl vyvinut v Kanadě pod názvem *Model kvality života Centra pro podporu zdraví Univerzity Toronto*, lze řadit mezi další modely kvality života. Tento model bývá označován jako vícerozměrný, je rozdělen do třech hlavních domén: být (Being), patřit někam (Belonging), realizovat se (Becoming) a každá doména je rozčleněna na tři dílčí domény. [32]

Tabulka 2: Model kvality života Centra pro podporu zdraví

BEING - BÝT – osobní charakteristiky člověka	
Fyzické bytí (Physical Being)	Zdraví, hygiena, výživa, pohyb, odívání, celkový vzhled
Psychologické bytí (Psychological Being)	Psychologické zdraví, vnímání, citění, sebeúcta, sebekontrola
Spirituální bytí (Spiritual Being)	Osobní hodnoty, přesvědčení, víra
BELONGING - PATŘIT NĚKAM – spojení s konkrétním prostředím	
Fyzické napojení (Physical Belonging)	Domov, škola, pracoviště, sousedství, komunita
Sociální napojení (Social Belonging)	Rodina, přátelé, spolupracovníci, sousedé (užší napojení)
Komunitní napojení (Community Belonging)	Pracovní příležitosti, odpovídající finanční příjmy, zdravotní a sociální služby, vzdělávací, rekreační možnosti a příležitosti, společenské aktivity (širší napojení)
BECOMING - REALIZOVAT SE – dosahování osobních cílů, naděje a aspirace	
Praktická realizace (Practical Becoming)	Domácí aktivity, placená práce, školní a zájmové aktivity, péče o zdraví, sociální začleňování
Volnočasové realizace (Leisure Becoming)	Relaxační aktivity podporující redukci stresu
Růstová realizace (Growth Becoming)	Aktivity podporující zachování a rozvoj znalostí a dovedností, adaptace na změny

Zdroj: [30]

V reálném životě je skutečná kvalita života u konkrétního jedince určována podle jeho samotného významu jednotlivých domén a naplňování jejich rozsahu.

- **Model čtyř kvalit života**

Další model, nazývaný též jako **Model čtyř kvalit života**, je považován mezi odborníky za přehledný model. Autorem tohoto modelu je nizozemský sociolog Veenhoven, který rozeznává tzv. čtyři kvality života v následující matici o čtyřech kvadrantech. Tato matice zahrnuje vnitřní ukazatele a vnější ukazatele ovlivňující život. Dále pak životní předpoklady a výsledky života.

Tabulka 3: Model čtyř kvalit života podle Veenhovena

4 kvality života	<i>Vnější kvality života prostředí</i>	<i>Vnitřní kvality života jedince</i>
<i>Životní předpoklady</i>	VHODNOST PROSTŘEDÍ -životní prostředí pro život -sociální kapitál - prosperita -životní úroveň	ŽIVOTASCHOPNOST JEDINCE -vybavenost do života -psychologický kapitál -adaptivní potenciál -zdraví -způsobilost
<i>Životní výsledky</i>	UŽITEČNOST ŽIVOTA -vyšší hodnoty než přežití -transcendentální koncepce	VLASTNÍ HODNOCENÍ ŽIVOTA -subjektivní pohoda -spokojenost -štěstí -pocit smysluplnosti

Zdroj:zpracováno podle [32]

První kvadrant matice zohledňuje životní prostředí zaměřující se na okolí jedince a jeho ekonomický a kulturní rozvoj. O tuto oblast se pak zajímají ekologové, ekonomové a sociologové.

Druhý kvadrant matice zahrnuje fyzické a duševní zdraví jedince, jeho celkovou gramotnost, a s tím související životní styl. Tato oblast se stala především při výzkumech zkoumaným problémem lékaři a psychology.

Třetí kvadrant matice zobrazuje objektivní výsledky života, kterých jedinec dosáhl. Smyslem tohoto kvadrantu je to, jak dobrý je jedinec k ostatním lidem a jaká je jeho morální dokonalost (pravost, soucit). Tato oblast se stala zájmem filosofie.

Poslední kvadrant matice, tj. čtvrtý, je hodnocení subjektivní stránky jedince. Samotný jedinec hodnotí a oceňuje životní aspekty (např. spokojenost s prací), dále pak spokojenost se svým životem. Tato oblast přitahuje filozofy, zdravotníky. [33]

- **Model kvality života**

Posledním modelem, který uvádíme, se nazývá **Model kvality života** známý podle slovenského psychologa Damiána Kováče (2004). Tento model se snažil vystihnout ucelený pohled rozčleněný do třech úrovní, jimiž jsou: [15]

- bazální (všelidská)
- individuálně specifická (civilizační)
- elitní (kulturně duchovní)

Obrázek 2: Model kvality života

Smysl života		
	Bezproblémové stárnutí	
	Úroveň kultivace osobnosti	
	Společenské uznání	
	Podpora závislým	
	Podpora života	
	Univerzální altruismus	
Axiologické styly - dionýsovský - apolonský Životní styly - celibát - workoholismus Ideové styly - dogmatismus - liberalismus Kognitivní styly	Pevné zdraví	Vášeň - sexuální - hráčská, - cestování Koníčky - sport - kreativita Zájmy - o věci, lidi - ideje
	Prožívání životní spokojenosti	
	Uspokojivé sociální prostředí	
	Úroveň společenského vývoje	
	Přátelské prostředí	
	Úroveň znalostí a kompetencí	
	Dobrý fyzický stav	
	Normální psychický stav	
	Vyrůstání ve funkční rodině	
	Odpovídající mater. sociální zabezpeč.	
	Život chránící životní prostředí	
	Získání schopností a návyků pro přežití	

Zdroj: [15]

Jednotlivé úrovně jsou rozpracované do šesti kritérií (viz obrázek 2) a mají pro každého jednotlivce různou cenu a různý výkladový obsah.

2 UKAZATELE KVALITY ŽIVOTA

Z historického hlediska se ukazatele kvality života začaly objevovat v 70. letech 20. století a byly považovány za základ hodnocení kvality života. Tyto ukazatele byly diskutované v mnoha publikacích, člancích, v nichž se odborníci snažili vystihnout kvalitu života v nejlepším kontextu. Americký sociolog William Bunge byl prvním, který vystihl a pozoroval ukazatele kvality života. [31]

Pojem ukazatele (někdy též ozn. „indikátory“) se využívají k zjednodušenému číselnému vyjádření a zároveň ke snadnějšímu pochopení složitých událostí v oblasti kvality života než je tomu ve statistikách. Výpočty jsou prokazatelné a odůvodněné používanou metodikou. [31]

Pro lepší určení ukazatelů kvality života existuje řada metod, podle kterých lze postupovat např.: [3]

- Definování ukazatelů kvality života, které určí vědec na základě svých požadavků.
- Rozhodující ukazatele musí být vybrány prostudováním odborné literatury.
- Vyhodnocení ukazatelů na základě dotazníkového šetření či jiných metod výzkumu.
- Výše uvedené body budou spojeny do bodů postupu.

2.1 Kritéria ukazatelů

Každý z ukazatelů, který má být použitelný v praxi, musí splňovat výčet kritérií, mezi ně patří např.: [21]

- *Měřitelnost*

Podstatou je získání dat, tak aby statistická data technicky existovala a byla snadno získatelná. Nejčastějšími chybami je podání špatně naměřených hodnot nebo špatně zvolený nástroj měření, a proto je jednou z důležitých záležitostí technická stránka měření. Při získávání dat může dojít k poškození či jejímu zničení, a tudíž bychom měli minimalizovat tyto ztráty. Každá data by měla být ověřena několika měřeními, a to různými metodami co do své spolehlivosti.

- *Správnost*

Z vědeckého hlediska by měla být data správná, ale žádná data nejsou stoprocentně správná. Při získávání a zpracování dat může dojít k odchylkám zapříčiněným nesprávnou analýzou, postupy či měřeními. Nejčastější chyby vznikají při nesprávném odběru dat, ale je vždy důležité mít na paměti, že určitá chyba se vyskytne, i když často malá.

- *Jedinečnost*

Ukazatele kvality života se nesmí opakovat, ani nesmí být přejaty odjinud, musejí být originální, či musí mít svoji specifikaci. Tzn. každá data by měla být jedinečná, neopakovatelná, tj. neexistence informací, které jsou už známy z jiného zdroje.

- *Transparentnost a využitelnost*

Při získávání dat a jejich měření je důležité, aby data byla prokazatelná, dokonale průhledná, tj. informace o tom, jaká metoda byla použita, dostatečně jasné výpočty atd. Nemusí se jednat pouze o kritéria s číselnou hodnotou, ale můžeme se setkat s ukazateli, které mají nečíselnou hodnotu např. mapy. Otázkou je, jak jsou ukazatele či získané informace využity. Důležitými začínají být v určitém zlomu času jediné tehdy, kdy o ně někdo projeví zájem.

Mezi další kritéria můžeme řadit i pochopitelnost ukazatelů, jež se vyznačuje využitím dat se srozumitelným či pochopitelným obsahem.

2.2 Druhy ukazatelů

V praxi se můžeme setkat s celou řadou ukazatelů, které rozeznáváme podle jejich účelů zaměřených na jejich využitelnost, jimiž jsou např.: [3]

- ***Specifické ukazatele*** – hlavní složkou těchto ukazatelů jsou občané/veřejnost, které jsou specifické pro dané společenství v určité své samosprávě. Důležitý je soubor ukazatelů, na kterých se podílí veřejnost v dané komunitě.
- ***Programové ukazatele*** – hlavní uplatnění těchto indikátorů je při plánování strategických procesů, při nichž se sestavují cílové hodnoty, jichž má být dosaženo. Dle stanovených strategických či programových cílů jsou vyhodnoceny sady programových indikátorů.
- ***Agregované ukazatele*** – výhodou tohoto ukazatele je shlukování velkého počtu do jediného údaje/indexu s cílem poskytnout ucelený obraz. Mezi agregované ukazatele můžeme řadit HDP nebo také HDI (Index lidského rozvoje). Tyto ukazatele jsou velmi složité na výpočty a vyžadují určitý čas a individuální přístup k jednotlivým hodnotám.
- ***Sada ukazatelů*** – slouží obcím či městům, jež hodnotí určitý fenomén rozvoje dané lokality. Tyto indikátory jsou specifické pro každou obec či město se zaměřením na ekonomické, sociální, životní a přírodní oblasti. Do indikátorových sad spadají např. agregované, titulkové ukazatele aj.

Pro výše uvedenou sadu ukazatelů vypracovali Hřebík, Š. a Třebický V., pro malé obce a města kritéria, tak, aby byla využitelná v praxi a shrnuli je do následujících podmínek: [13]

- měřitelnost a snadná posuzovatelnost vstupních dat
- nezávislost na peněžní náročnosti
- prezentování ve všech oblastí rozvoje
- zřetelnost a jasnost pro reprezentanty či občany obce
- porovnání tendence z hlediska času
- porovnání plošného zastoupení na místní a regionální úrovni
- obměnitelnost dle aktuálních požadavků

Pokud využijeme sady ukazatelů, musíme si uvědomit souvislost konkrétního ukazatele při rozvoji obce či města a hlavně to, k čemu nám má sloužit a na co nám má odpovědět.

Jako příkladem indikátorových sad můžeme uvést ukazatelé od českých autorů Jiřího Čáslavského, Tomáše Háka, Viktora Třebického, Stanislava Kutáčka, kteří zpracovali studii Indikátoru blahobytu. V níže uvedené tabulce je uveden seznam nejčastěji vyskytujících se ukazatelů, které měří kvalitu života na mezinárodní, národní i lokální úrovni. [3]

V publikaci tito autoři uvádějí, že: *„Blahobyť je v kontextu měření kvality života termín používaný pro vyjádření cílového stavu udržitelného rozvoje.“* Dnes je člověk více spjatý s ucelenými částmi přírody, které jsou provázány základními složkami lidského blahobytu. Bohužel ucelenou část přírody ve větší míře lidská činnost ovlivňuje a to má za následek určité změny v lidském blahobytu. [3]

Tabulka 4: Nejčastěji se vyskytující ukazatele ilustrující klíčové oblasti v měření kvality života na mezinárodní, národní i lokální úrovni

Oblast měření kvality života	Podoblast měření kvality života	Příklady využívaných indikátorů nebo indikátorových sad
Zdraví	Úmrtnost	Délka života
	Nemocnost	Informace o specifických nemocech
	Měření úmrtnosti versus nemocnosti	Roky života s různou mírou zdravotního omezení a roky života ztracených předčasnou mortalitou a zvýšenou morbiditou
Vzdělání	Finanční a lidské zdroje investované do vzdělání	Náklady na žáka
	Přístup ke vzdělání	Počet zapsaných jedinců v různých stupních vzdělání
	Kvalita vzdělání	Možnost uplatnění absolventů škol na trhu práce
Osobní aktivity	Zaměstnání Dojíždění Neplacená práce v domácnosti	Rovné příležitosti v zaměstnání Dostupnost dopravy a její cena Distribuce práce v domácnosti mezi jejími členy
	Volný čas	Rozdíl množství volného času v rámci komunity podle tenderu podle stupně vzdělání a podobně
	Bydlení	Počet lidí bez domova
Osobní vliv na politiku a vládnutí	Prosazování názorů občanů	Míra nezávislosti médií
	Legislativní záruky	Míra akceptace mezinárodních dohod pro rovnost, lidská práva apod. Existence nezávislého soudnictví
	Zajištění spravedlivé aplikace práv a občanů Altruistické chování	Míra ochoty vykonávat dobrovolnou práci (charita)
Sociální vazby	Vazby v pracovním prostředí	Míra zapojení na pracovišti
	Vazby soukromém životě	Míra podpory přátel
Environmentální podmínky	Environmentální podmínky a lidské zdraví	Monitoring a měření koncentrací průmyslových chemických látek, které mají vliv na zdraví člověka
	Přístup k službám prostředí Dobré a špatné životní podmínky vázané na životní prostředí Klimatické výkyvy a přírodní katastrofy	Přístup k informacím o ŽP Míra hluku
		Míra sezónního nedostatku vody
Absence jistot/nejistot	Osobní nejistoty	Míra kriminality
	Ekonomické nejistoty způsobné nezaměstnaností, nemocí, spojené se stářím	Míra přistoupení na krácení platu nebo navyšování počtu odpracovaných hodin z důvodu zachování zaměstnání

Zdroj: [3]

Poměrně dlouhodobým využívaným ukazatelem patřícím do indikátorových sad na místní úrovni bývá publikován ukazatel ECI/TIMUR. Tento ukazatel vychází ze sady Společenských

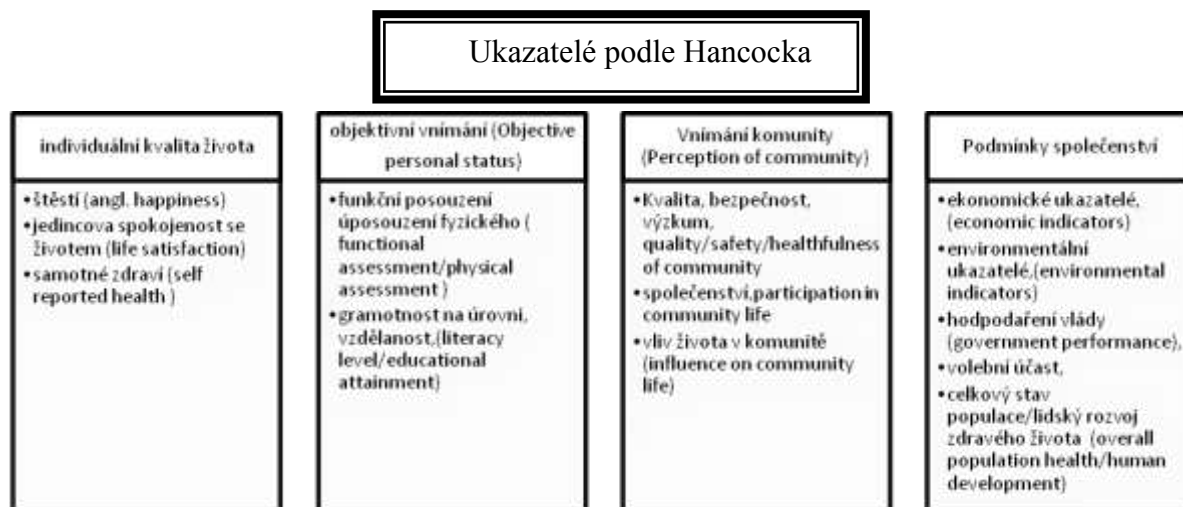
evropských indikátorů, které byly pro Českou republiku upraveny. Celkem je deset ukazatelů a jejich přehled můžeme vidět v níže uvedené tabulce 5. [31]

Tabulka 5: Ukazatelé ECI/TIMUR

Základní ukazatelé	A 1 - Úroveň spokojenosti občanů s místem společenství
	A2 - Místní příspěvek ke globálním změnám klimatu (Emise CO2 na 1 občana)
	A3 - Celková přemístitelnost občanů žijících na území obce
	A4 - Dostupnost občanů k veřejným prostranství a službám
	A5 - Kvalita místního ovzduší
Doplňkové ukazatelé	A6 - Způsob dopravy dětí do školy a ze školy
	A7 - Nezaměstnanost
	A8 - Vliv hluku na obyvatelstvo
	A9 - Využívání území z hlediska udržitelnosti
	A10 - Nárok obyvatelstva na ekosystém

Zdroj: upraveno podle [31]

Ze zahraničních autorů je zajímavý např. výzkum Trevora Hancocka, zabývající se kvalitou život. Tento autor se mimo jiné se zasloužil o rozvoj podpory zdraví, zdravých měst či obcí, a rozvoj územního plánování atd. Jak můžeme vidět na obrázku 3: Souhrnné indikátory dle Hancocka, Hancock shrnul možné indikátory do čtyř oblastí, které se týkají nejen individuálních lidí, ale také celé komunity.

Obrázek 3: Souhrnné indikátory dle Hancocka

Zdroj: upraveno podle [31]

Hancock vedl, že skoro všechny ukazatele jsou použitelné na standardní otázky, při kterých musíme mít na paměti regionální a místní úroveň. Tyto úrovně jsou problematické,

jelikož ne všechny ukazatele jsou k dispozici. Podotknul, že důležitý je proces vývoje, který vychází z ukazatelů, a ke kterým je potřeba užívat takové ukazatele, aby byly zjištěny všechny potřebné údaje. [31]

Vhledem k tomu, že existuje více ukazatelů, než je zde uvedeno, mohou být ukazatele posuzovány z různých pohledů např.: z životního prostředí, úrovně bydlení, zdraví a nemoci a dalších aspektů.

Většinou si jsou ukazatele hodně podobné, ale většinou si každý určuje svoje vlastní. Je to dáno tím, že ten, kdo se zabývá problematikou kvality života nebo se tím zabýval, tak si určuje svoje vlastní indikátory. Je známo, že s přibývajícím věkem člověk přehodnocuje své priority, a tím se i mění přístup k ukazatelům kvality života. Někdy jsou tyto ukazatele přeceňovány a někdy zase podceňovány. Nikde v publikacích neexistuje soupis toho, jak měřit a stanovovat indikátory kvality života.

2.3 Mezinárodní ukazatele

V celosvětovém měřítku dochází k měření kvality života pomocí mezinárodně uznávanými komplexními ukazateli kvality života. Na straně jedné se hodnotí v zemích špatná kvalita života, a na straně druhé zlepšení kvality života. Musíme podotknout, že dochází k celospolečenským změnám, ať už to je to mrhání zdroji, rozdíly mezi bohatými a chudými, také materiálními změnami na úkor emocionálních pocitů. Tyto rozdíly se potom stávají součástí kvality života.

Řada světových organizací např. Organizace spojených národů (OSN), dále pak Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), ale také jiné organizace, se podílejí na vývoji nových ukazatelů a jejich zaváděním do praxe, které od roku 1990 uvádějí v publikaci „Zpráva o lidském rozvoji“, jako např. **Index lidského rozvoje** (Human development index, HDI), nebo **Index šťastné planety** (Happy Planet Index – HPI).

2.3.1 Index lidského rozvoje (Human development index, HDI)

Index lidského rozvoje je založen od roku 1990 na vyjádření života lidí z hlediska kvality. Tento index není založen pouze na znalosti ekonomických dat jednotlivých zemí ani na růstu HDP na jednoho obyvatele, ale spíše je využíván k socio-ekonomickým analýzám.

Mezi základní faktory, z nichž je HDI vypočítáváno, patří: [3]

- *zdraví jedince* vyjádřené průměrnou očekávanou délkou života při narození s minimální hodnotou 25 let a maximální hodnotou 85 let,

- *vzdělanost* vyjádřená jako podíl určitého vzdělání obyvatelstva (15 a více let), doplněné podílem navštěvované povinnou školní docházkou v primárním, sekundárním a terciárním vzdělání. Min. hodnota 0 % a max. hodnota 100 %,
- *hmotná životní úroveň* vyjádřena HDP na hlavu v paritě kupní síly v amerických dolarech s minimální hodnotou 100 US \$ a maximální hodnotou 40 000 US \$.

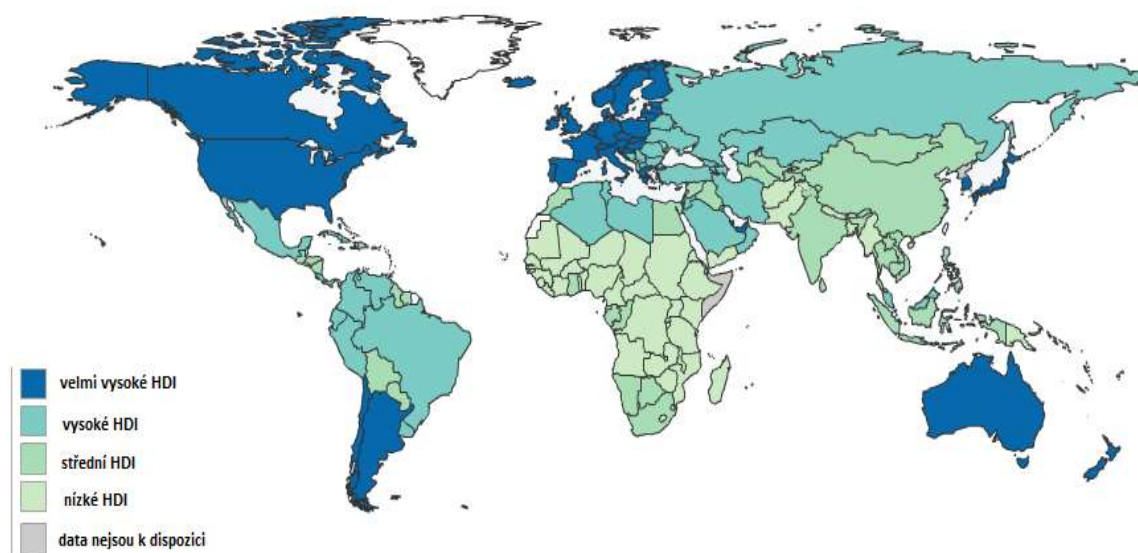
Pro výpočet HDI je použit jednoduchý vztah, kdy od současné hodnoty odečteme minimální hodnotu a podělíme rozdílem maximální hodnoty od minimální hodnoty.

Pro HDI je stanoven interval 0-1, který dělíme do 3 kategorií, jimiž se sleduje sociální a ekonomický rozvoj v dané zemi: [3]

- pokud bude $HDI \geq 0,8$, pak spadají do vysoce rozvinutých zemí,
- pokud bude $HDI 0,5 - 0,7999$, pak se jedná o méně rozvinuté země na střední úrovni,
- pokud bude $HDI < 0,5$, pak se jedná o zaostalé země, respektive nejméně rozvinuté.

Čím více se hodnota blíží k 1, tím je rozvoj v zemi vyšší.

Za rok 2011 bylo vypočítáno pro tento index 188 zemí světa, z nichž 48 zemí bylo zařazeno do skupiny s velmi vysokou úrovní lidského rozvoje.

Obrázek 4: Index lidského rozvoje ve světě

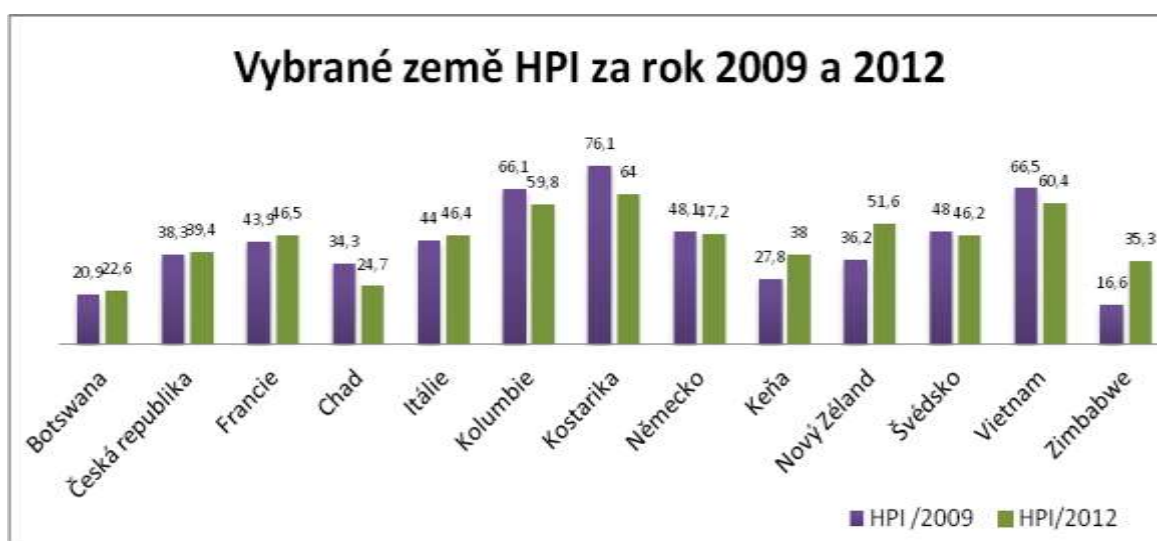
Zdroj: [14]

Česká republika se řadí mezi země s vysokým HDI, ale nepatří mezi velmi rozvinuté země jako je např. Norsko, Austrálie. V roce 2011 se ČR umístila na 27 místě s hodnotou indexu HDI 0,865, což si od roku 2005 polepšuje o pár desetín.

2.3.2 Index šťastné planety

Zajímavým a novým ukazatelem je „**Index šťastné planety**“ (Happy Planet Index – HPI), který se zaměřuje na lidský blahobyt po celém světě s dopadem efektivity životního prostředí. Mezi její veličiny jsou řazeny podle The New Economics Foundation (NEF) spokojenost jedince (subjektivita jedince), délka života jedince a ekologická stopa zaměřena na jedincovu náročnost na ekosystém. Pokud očekávanou délku života vynásobíme životní spokojeností a to celé podělíme ekologickou stopou, dostaneme hodnotu v rozmezí od 0 do 100. [3]

Britští odborníci provedli od roku 2006 už třetí průzkum indexu HPI. V roce 2009 byl index HPI vypočítán pro 143 zemí, oproti tomu v roce 2012 došlo ke zvýšení a index byl vypočítán pro 151 zemí.

Graf 1: Srovnání HPI za rok 2009 a 2012

Zdroj: [28]

Srovnání HPI pro roky 2009 a 2012 můžeme vidět na grafu 1, kde je vidět jak si některé státy polepšily a některé pohoršily. Jako jediná podruhé v řadě na první příčce indexu se umístila Kostarika, díky dlouhověkosti obyvatel. V roce 2009 patřila k prvním třem příčkám také Dominikánská republika a Jamajka. Zatímco africké státy Botswana, Tanzánie a Zimbabwe končící na posledních místech žebříčku ukazují, že v oblasti životního prostředí se daří, oproti tomu spokojenost obyvatel a jejich dožívání velmi zaostává za ostatními zeměmi.

Oproti tomu v roce 2012 k prvním třem příčkám ještě patří Vietnam a Kolumbie. Co se týká České republiky, tak obsadila 92. příčku pro oba roky. Oproti roku 2009 se zvýšila délka života obyvatel zhruba o dva roky, která činí v roce 2012 77,7 let. Stále se nedaří ČR obstát v oblasti životního prostředí, kde jsou hodnoty velmi špatné.

Na posledním žebříčku indexu se za rok 2012 opět umístily africké státy, jimiž jsou Katar, Chad a Botswana. Můžeme podotknout, že Katar ze všech států zatěžuje planetu nejvíce, a jeho ekologická stopa je 11,7, což je číslo abnormálně vysoké.

Země, které se nacházejí na vrcholu, jsou označovány za „nejšťastnější zemi“, a to jak z pohledu spokojenosti života jedince, tak hlavně z hlediska nejméně spotřebovaných přírodních zdrojů.

2.3.3 Index kvality života

Posledním indexem je **Index kvality života** (Quality of Life Index, LQI), který se vztahuje k celkovému blahobytu obyvatel týkající se společenského, ale také lidského života. Součástí tohoto indexu je devět kritérií s vlastními ukazateli, které ovlivňují samotnou kvalitu života, viz tabulka 6: Soupis kritérií a ukazatelů kvality života.

Tabulka 6: Soupis kritérií a ukazatelů kvality života

Kritéria	Ukazatelé
<ul style="list-style-type: none"> • Zdraví • Rodinný život • Obecní život • Materiální blahobyt • Politická stabilita a bezpečnost • Klima a geografie • Stabilita pracovního místa • Politická svoboda • Genderová rovnost 	<ul style="list-style-type: none"> • Délka života novorozence • Míra rozvodovosti • Tento ukazatel je těžko zjistitelný, mající hodnoty 0 a 1. Hodnota 0 se dosazuje, pokud má země nízkou návštěvnost kostela na mši, nebo nízký počet lidí organizovaných v odborech. V opačném případě se jinak dosazuje hodnota 1. • HDP na osobu podle parity kupní síly • Hodnocení politické stability a bezpečnosti • Zeměpisná šířka • Míra nezaměstnanosti • Průměr indexů politických a občanských svobod • Podíl průměrných příjmů mužů a žen

Zdroj: [21]

V loni se Česká republika v hodnocení kvality života ze 137 zemí umístila na 23. místě, a tak si oproti roku 2010 polepšila o jednu příčku. Na první příčce se umístila opět Francie, jakož tomu bylo v předchozích pěti letech.

2.3.4 Index stavu budoucnosti (State of the Future Index, SOFI)

Index stavu budoucnosti neboli znám jako SOFI, který je zaměřen na míru budoucího stavu společnosti, je tvořen 28 ukazateli (např. míra gramotnosti, populační růst, míra korupce, volební účast apod.). Tento index je omezen časovým horizontem deseti let a vypovídá o lepší nebo horší situaci v budoucnosti. První zmínka o tomto indexu byla v roce 2001 shrnuta v Millennium Project a poté prošla důležitými změnami. Při výpočtech tohoto indexu musíme brát v potaz co nejpřesnější a nejspolehlivější údaje, případně zohledňovat změny pro výpočet i dílčích ukazatelů, aby nedocházelo ke zhoršení výsledků. Tento index může být měřen a vypočítán jak na globální, národní, tak i na místní úrovni.

V celosvětovém měřítku dochází ke zlepšování úrovně světa. Informace vycházejí z publikace Milénium 2012, a to v oblastech vzdělanosti dospělých, nižší populace více dodržuje povinnou školní docházku, což vede k dlouhé délce života. V opačném případě se nejvíce zhoršily ukazatele v oblasti korupce, klimatických změn a hlavně na poli organizovaného zločinu (teroristické útoky). Do budoucna se může stát, že pro nejchudší obyvatelstvo mohou být potraviny nedostupné vinou neustálého zvyšování cen ropy, narušení klimatu životního prostředí a tím se prohloubí rozdíly mezi bohatými a chudými. Pokud lidstvo bude skromné, bude používat šetrnější technologie, budou se prognózy vyvíjet pozitivně.[29]

3 CHARAKTERISTIKA VYBRANÝCH OBCÍ ČR

V této části své diplomové práce jsem charakterizovala obce, které se nacházejí ve Středočeském kraji v okrese Kutná Hora. Vybranými obcemi jsou Církvice, Nové Dvory, Svatý Mikuláš a Hlízov. Uvedené obce dobře znám a jsou blízko mého bydliště.

Obrázek 5: Zobrazení vybraných obcí na mapě

Zdroj: upraveno podle [18]

Na mapce můžeme vidět, že sledované obce se nacházejí v mikroregionu Kutnohorska, navíc Církvice a Nové Dvory spadají ještě do mikroregionu DSO Klejnárka.

3.1 Církvice

První zmínka o této obci je datována z roku 1276. Značná část obce Církvice byla dříve nazývána „Netřeb“. Rozprostírá se v malé části výběžku Polabské nížiny a Železných hor.

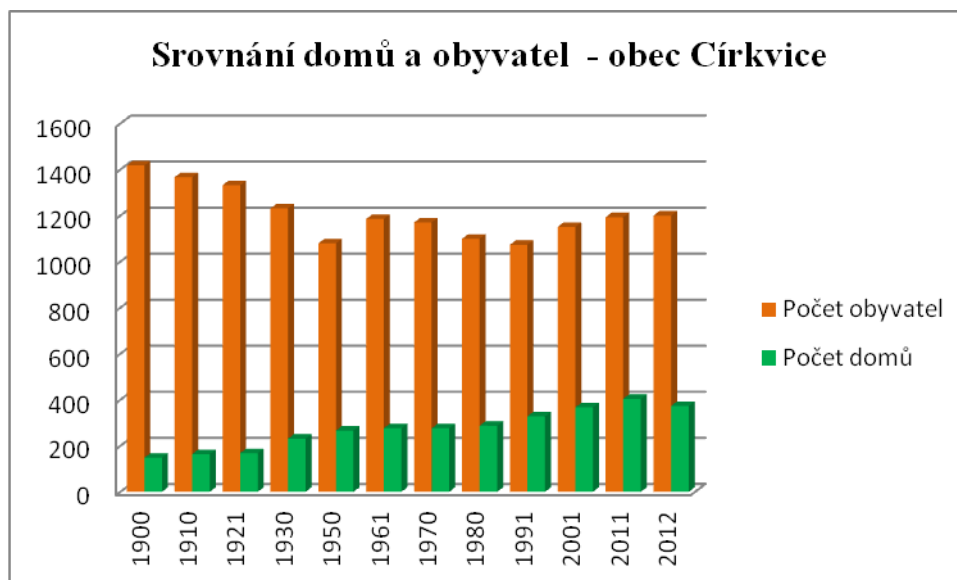
Rozloha obce je 10,10 km², z čehož 82% tvoří orná půda. V současné době se tato obec skládá ze dvou místních částí, a to Církvice a Jakub, které tvoří dnes jeden urbanistický celek.

Obec se nachází nedaleko historického města Kutná Hora 6 km východním směrem a 7 km od historického města Čáslav v nadmořské výšce 214 metrů nad mořem.

Zastupitelstvo obce má 7 členů, tudíž rada obce není zřízena a funkci vykonává starosta. Je zde zřízen finanční a kontrolní výbor a také komise poradní a přestupková. Dalšími orgány obce jsou starosta, místostarosta a obecní úřad. [22]

- **Obyvatelstvo obce**

Podle posledního sčítání obyvatel v roce 2011 žilo v obci Církvice 1 200 obyvatel. Na počátku roku 2012 měla obec 1 193 obyvatel, což se snížilo o necelé 1 % obyvatel. Odhad počtu domů byl vypočítán dle statistického vzorce na 383 domků, což je cca o 8% méně než v předešlém roce. [22]

Graf 2: Srovnání domů a obyvatelstva

Zdroj: zpracováno podle [4]

Podle grafu 2 je patrné, že počet obyvatel v obci Církvice ve sledovaných letech má klesající charakter, který se zvýšil na začátku 90. let. V roce 2011 je znatelný mírný nárůst, jenž se podobá roku 2012. Souhrnně lze říci, že ze všech sledovaných lokalit byl úbytek pouze o 166 obyvatel. Počet domů v obci vykazuje dlouhodobý vzestup. Tento vzestup k poslednímu sčítání naznačuje, že se obec co do počtu obyvatel rozvíjí a vzkvétá.

Tabulka 7: Hustota osídlení v jednotlivých rocích – obec Církvice

Obec Církvice	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Hustota osídlení celého správního území	117,2	118,6	119,9	119,4	119,4	119,6	118,8	118,1

Zdroj: vlastní zpracování

Hustota osídlení se za posledních 8 let výrazně nezměnila, její hodnoty byly v rozmezí 118-119 obyvatel na km². V letech 2011-2012 představuje hustotu 118 obyvatel na 1 km².

Tabulka 8: Složení obyvatelstva dle věku v obci Církvice k 1. 1. 2011

Věková skupina	Procentní zastoupení	Počet obyvatel
0-14	16,2	192
15-64	71,1	841
65 a více	12,4	147

Zdroj: zpracováno podle [8]

Průměrný věk obyvatel se pohybuje kolem 40 let. Index stáří dosahuje hodnoty 76,5 let, z čehož vyplývá, že v obci převažuje podíl dětské populace nad stárnoucí populací ve věku nad 65 let.

Co se týče celkového počtu podnikatelských subjektů, je podle ARES v obci Církvice 293 podnikatelských subjektů, z čehož největší část právní formy zaujímají živnostníci - 78%. [1] V obci jsou považovány za významné firmy následující: BENA Jakub Filip - výroba pracích prostředků, VODA Topol - vyrábí čistírny odpadních vod, STAVIS - stavební práce, ZD Kačina - zemědělská činnost

Nejvíce ekonomické aktivity obyvatelstva je soustředěno v oblasti průmyslu - 37%, dále pak velkoobchod a maloobchod 11%, a okolo 6% ve veřejné správě, v dopravě.

- ***Vybavenost obce***

Do oblasti občanské vybavenosti obce patří kulturní dům, mateřská školka, základní škola prvního stupně (1. – 5. ročník), která v roce 2009 prošla rozsáhlou rekonstrukcí. Jedná se o malou venkovskou školu, kde děti mohou využívat volného času ve školních kroužcích (např. hra na flétnu, aerobic, výuka anglického jazyka apod.). Kromě dětí mohou všichni obyvatelé svůj volný čas strávit také na místním hřišti, stadionu, v tělocvičně. S malými dětmi se mohou vydat na nově zrekonstruované dětské hřiště.

Mezi další segmenty vybavenosti obce patří kulturní dům, poštovní úřad sídlící vedle obecního úřadu, kde se též nachází místní knihovna. Kromě toho jsou v obci dvě hospody, dvě menší prodejny potravin se základními a drogistickými potřebami. V blízkosti obce se nachází čerpací stanice pohonných hmot. Pro velký počet obyvatel v obci chybí praktický lékař.

Z občanských spolků je významný spolek dobrovolných hasičů, TJ Církvice-Jakub, myslivecké sdružení Lověna Jakub, DIVOCH (divadelní ochotnický spolek Církvice). Za ojedinělý přínos divadelního ochotnického spolku získala obec Církvice v roce 2007 ocenění v podobě diplomu.

Z hlediska technické vybavenosti je obec napojena na čističku odpadních vod. Dále místní obyvatelé mohou využívat plynofikaci, místní vodovod, který je napájen z vodní nádrže Vrchlice.

Dopravní infrastruktura je v obci dobrá, je zde zajištěna jak autobusová, tak i železniční doprava. Obcí Církvice vede silnice I. třídy č. 38 vedoucí ve směru Kolín-Čáslav a je poměrně frekventovaná. [22]

- ***Pamětihodnosti***

V nedaleké obci Jakub, který je dnes částí obce Církvice, je k vidění z památek *kostel* svatého Jakuba, který patří k nejcennějším architektonickým románským stavbám České republiky a pochází z roku 1165. Kostel je vyzdoben souborem románských plastik ve tvaru rytíře a apoštolů, a u nás patří k nejstarším dochovaným skvostům.

Další zajímavostí je kostel svatého Vavřince nacházející se zhruba uprostřed obce na území bývalého hřbitova. Tento kostel je postaven ve stylu baroka s původními základy gotického slohu. [22]

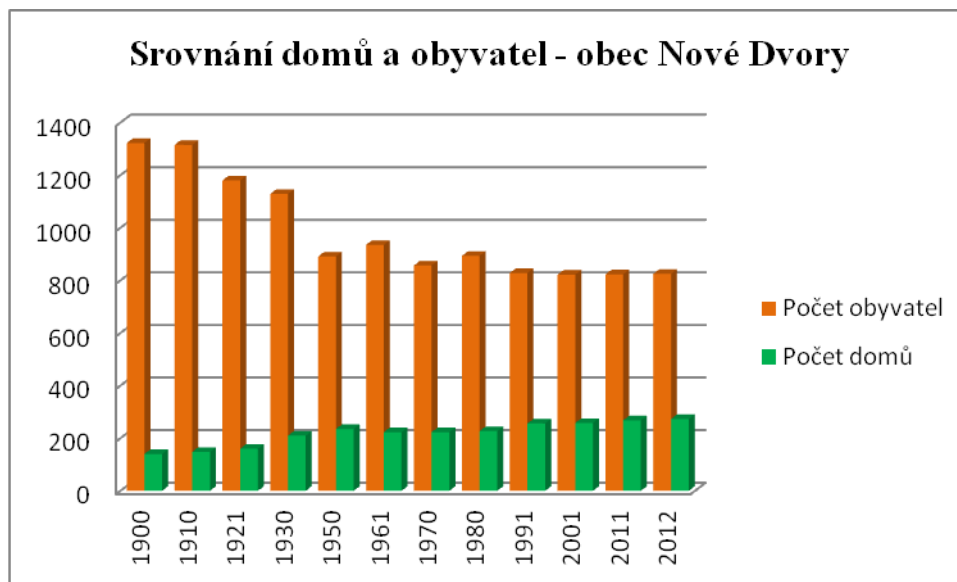
3.2 Nové Dvory

Území Nové Dvory, stejně jako předchozí sledovaná obec, je vytvořena z částí Nové Dvory a Ovčáry, které již dnes splynuly dohromady. Dále je ze čtyř sledovaných obcí nejvýznamnější z hlediska historie, a její střed je považován od roku 1990 za městskou památkovou zónu o rozsahu 910 ha. Obec leží v nadmořské výšce 208 metrů nad mořem. Do okolních obcí, ale také měst je zde zajištěna pouze autobusová doprava, má ale dobré spojení. Nejbližším městem je Kutná Hora, která je vzdálená 6 km. Dále pak to je město Kolín a Čáslav.

Mezi orgány obce patří starosta, místostarosta, zastupitelstvo a obecní úřad. Zastupitelstvo obce má 9 členů. Radu obce zde nemají. Kromě finančního a kontrolního výborů má obec komisi kulturní, sociální, stavební a bytovou. [24]

- **Obyvatelstvo obce**

Počet obyvatelstva při sčítání lidu v roce 2011 činil 823 sečtených. K 1. 1. 2012 počet obyvatel činil 825, což se zvýšilo oproti loňskému roku o necelé 0,3 desetiny procent obyvatel. [24]

Graf 3: Srovnání domů a obyvatelstva

Zdroj: zpracováno podle [6]

Dle výše uvedených hodnot v grafu 3 byl vypočítán odhad počtu domů pro rok 2012 ve výši 273 domů. Můžeme pozorovat, že počet domů ve sledovaném období zaznamenává mírný nárůst. Dále je z grafu patrné, že od roku 1930 počet obyvatel rapidně poklesl. Od počátku 90. let je zaznamenána stagnace obyvatel.

Tabulka 9: Hustota osídlení v jednotlivých rocích – obec Nové Dvory

Obec Nové Dvory	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Hustota osídlení celého správního území	104,1	109,84	103,74	97,1	95,31	93,32	91,21	90,65

Zdroj: Vlastní zpracování

V tabulce 9 můžeme vidět hustotu zalidnění obyvatel na 1 km², a můžeme sledovat mírnější pokles. Od roku 2008 hustota zalidnění klesá cca o dvě desetiny obyvatel na km². Pro rok 2012 byla hustota 90,65 obyvatel na 1 km².

Tabulka 10: Složení obyvatelstva dle věku v obci Nové Dvory k 1. 1. 2011

Věková skupina	Procentuální zastoupení	Počet obyvatel
0-14	14,9	121
15-64	71,0	578
65 a více	13,4	109

Zdroj: zpracováno podle [8]

Průměrný věk, stejně jako v předešlé sledované obci je totožný, tj. 40 let. Index stáří je 90 let, a vypovídá o stárnutí populace, i když index stáří je nižší než sto.

V obci existuje podle ARES 274 registrovaných ekonomických subjektů, z čehož největší část zaujímají živnostníci v zastoupení 60%. [1] V obci Nové Dvory můžeme jmenovat tyto firmy např. ART style - renovace starého nábytku, Zelder - výroba těstovin, hotel U Rudolfa - ubytovací a stravovací činnost.

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo obce Nové Dvory je nejvíce zaměstnáno v oblasti průmyslu 26 %, dále pak v oblasti velkoobchod a maloobchod, opravy a údržba motorových vozidel 15%. Zemědělská činnost v obci Nové Dvory činí jenom pouhých 2%.

- **Vybavenost obce**

Místní obyvatelé mohou využít bohatou občanskou vybavenost, která je tvořena různými obchody, jako jsou potraviny se základním a drogistickým zbožím, řeznictví, cukrárna, bazary. Dále se v obci nachází poštovní úřad, obecní úřad se sídlem místní knihovny, rovněž pak mateřská škola a základní škola (1. - 9. stupeň). Kromě toho obyvatelé mají v místě bydliště i zdravotní středisko s praktickým lékařem pro dospělé, ale také pro dorost, dále pak zde ordinuje i zubní lékař. V místě funguje zámecká restaurace, hotel Rudolf a také čerpací stanice pohonných hmot. Volnočasové aktivity mohou obyvatelé využít na místním fotbalovém hřišti, hřišti na odbíjenou, ale také v místní sokolovně.

V obci mají též zastoupení spolky, mezi ně patří Sbor dobrovolných hasičů, Tělovýchovná jednota Sokol, AVZO Nové Dvory letci a vodáci.

Z hlediska technické vybavenosti daná obec má kanalizaci, dále je zde zaveden místní vodovod, který opět zásobuje vodní nádrž Vrehlice.

V obci je zajištěna pouze autobusová doprava, jelikož obcí nevedou traťové spoje. Touto obcí vede významný silniční tah silnice I. třídy č. 2, který slouží k propojenosti jednotlivých sídel mikroregionu, hlavně ve směru Praha - Kutná Hora - Pardubice. Díky tomuto silničnímu tahu je zajištěna dobrá autobusová doprava do okolních vesnic (Církvice, Bernardov, Vrdy apod.) a také i do měst jako Kutná Hora, Kolín, a to pouze v pracovní dny. [24]

- ***Pamětihodnosti obce***

Zajímavosti v obci jsou pamětihodnosti, které jsou soustředěny v bezprostřední blízkosti středu obce a které byly vyhlášeny městskou památkovou zónou. Mezi nejzajímavější můžeme řadit zámek se zámeckou kaplí svatého Martina. V tomto zámku v současné době sídlí základní škola, kterou zřizuje obecní úřad. Mezi další památky, které bychom neměli opomenout je areál dominikánského kláštera s barokním kostelem sv. Anny, jejíž chloubou je stavba s kruhovým půdorysem. Kromě toho je zde dále k vidění Mariánský sloup přímo na náměstí obce a jiná historická stavení. [24]

3.3 Hlízov

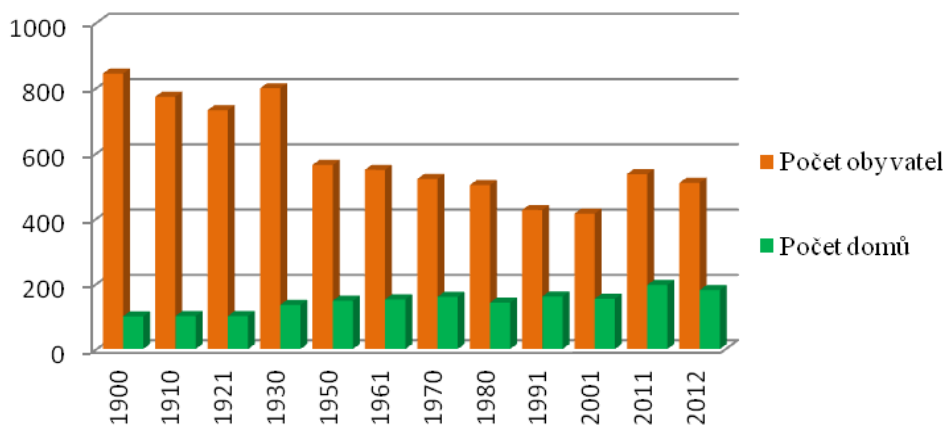
První písemná zmínka o obci je datována z roku 1142. Obec je považována za nejstarší v regionu. V historických pramenech je doloženo, že původní název byl Hlídov, jehož název je odvozen podle obyvatel, kteří hlídali hranice územně správních celků tzv. župy. Obec se nachází 202 metrů nad mořem o rozloze 594 ha. V obci je dobrá hromadná doprava, a to jak autobusová, tak železniční, která prochází vesnicí. Hlízov se nachází v nedaleké blízkosti měst Kutná Hora a Kolín.

Mezi základní orgány obce patří starosta, místostarosta, zastupitelstvo a obecní úřad. Zastupitelstvo obce má 7 členů. Kromě základních výborů má také komise životního prostředí, školství a kultury. [23]

- ***Obyvatelstvo obce***

Celkový počet k 1. 1. 2012 bylo 509 obyvatel, což je nižší o cca 1,5% než v předešlém roce. Z níže uvedeného grafu můžeme sledovat, že největší nárůst obyvatelstva byl zaznamenán při sčítání lidu v roce 1930. Následující sčítací období zaznamenávaly úbytek počtu obyvatel až na rok 2011, kdy v obci Hlízov žilo 516 obyvatel. Snižování počtu obyvatel může být způsobeno změnami životního stylu či sociálními podmínkami. [23]

Srovnání domů a obyvatel - obec Hlízov

Graf 4: Srovnání domů a obyvatelstva

Zdroj: zpracováno podle [5]

Graf 4 ukazuje, že počet domů vykazuje dlouhodobý vzestupný růst. Největší nárůst staveb byl v 70. a 90. letech 20. století. Další nárůst počtů domů je vidět v roce 2011, kdy zde bylo 196 domů. Pro rok 2012 byl stanoven odhad 180 domů, což zaznamenává pokles o 8%.

Tabulka 11: Hustota osídlení v jednotlivých rocích – obec Hlízov

Obec Hlízov	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Hustota osídlení celého správního území	71,86	73,37	73,11	76,76	80,42	84,9	85,73	84,57

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce 11 můžeme vidět hustotu osídlení obyvatel připadající na 1 km², která od roku 2009 mírně kolísá. Nejvíce osídlená obec byla v roce 2011, tj. 85,73 obyvatel na 1 km².

Tabulka 12: Složení obyvatelstva dle věku v obci Hlízov k 1. 1. 2011

Věková struktura	Počet obyvatelstva	Procentuální zastoupení
0-14	90	17,0
15-64	367	72,0
65 a více	59	11,0

Zdroj: Zpracováno podle [8]

Průměrný věk žijících obyvatel je 39 let. Index stáří je 66 let a podíl sledované dětské složky obyvatel je vyšší než podíl starších osob. Je vidět, že o obec je větší zájem mladých rodin.

V obci Hlízov je podle databáze ARES 117 ekonomicky aktivních subjektů, z čehož největší část tvoří živnostníci - 79%. [1] K významným firmám v obci můžeme řadit např. Autoopravna Jaroslav Kašík, autobusová doprava Jan Vagner, nabídka truhlářských prací - Ing. Václav Calda. Nejvíce ekonomicky aktivních obyvatel je zaměstnáno v průmyslu v zastoupení 27,5%, dále pak velkoobchod a maloobchod 12% a pouhá 4% v zemědělství.

- ***Vybavenost obce***

O vybavenosti obce svědčí i poštovní úřad, mateřská školka, obchod se smíšeným zbožím, restaurace, kadeřnictví, masáže. Dále se zde nachází kulturní dům, ve kterém se pořádají kulturní akce. Volný čas místní obyvatelé mohou využít na místním sportovišti, jehož součástí jsou nové kurty na míčové hry a dále pak fotbalové hřiště, kde mohou místní podporovat fotbalové mužstvo obce Hlízov anebo hasičské soutěže, které jsou zde konány. Dále pro lidi se sníženou soběstačností je v obci Hlízov poskytováno sociální bydlení - tj. Domov s chráněnými byty Hlízov, jehož žadatelé mají přednost podle místa bydliště a pak i z okolí.

Mezi spolky a sdružení obce patří myslivecké sdružení, sdružení dobrovolných hasičů, TJ Sokol. K technické vybavenosti této obce patří plynofikace, vodovod. Dopravu v tomto obci zajišťuje jak autobusová, tak i železniční doprava. [23]

- ***Pamětihodnosti obce***

Na území Hlízova stojí historický obdélníkový půdorys zámku z konce 15. století, který je po většinu roku uzavřen. Tento zámek není veřejnosti zpřístupněn, jelikož je v osobním vlastnictví. Mezi další pozoruhodnosti této nemalé obce patří hřbitovní kaple z 20. let 20. století s upraveným prostranstvím, dále pak jsou zde k vidění historické usedlosti (např. polabský dům č.p.2 z 19.stol, venkovská usedlost č.p. 37 s významnou soškou Panny Marie ve výklenku apod.) a také z konce 19. století boží muka s dřevěnou stříškou na vrcholu. [23]

3.4 Svatý Mikuláš

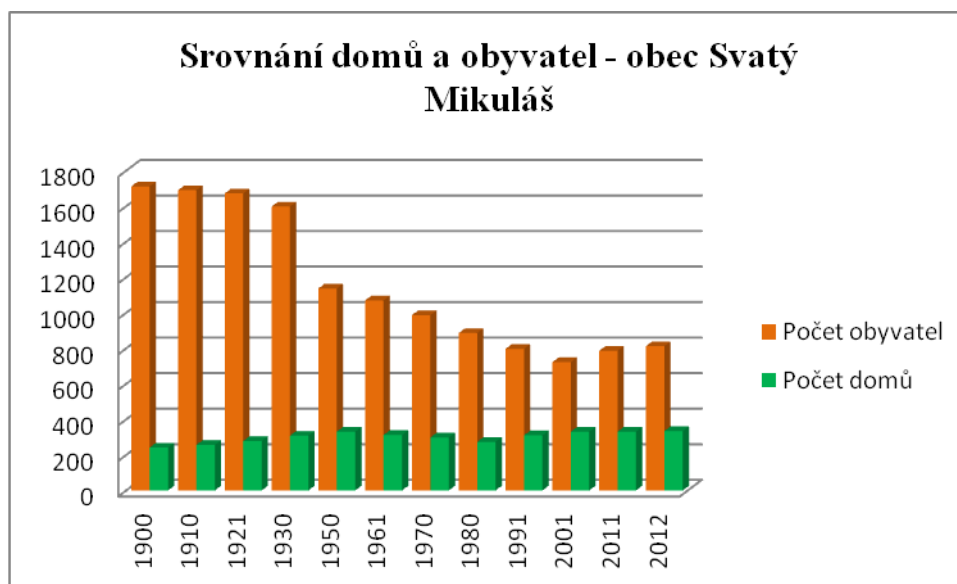
Území obce Svatý Mikuláš se rozkládá v Polabské nížině na úpatí Železných hor o rozloze 1782 ha, z čehož polovinu zabírá orná půda. Kolem území se rozprostírá lesní porost. Tato nemalá obec, jejíž součástí je zaniklá ves Kačina a obec Svatá Kateřina, jsou významné zemědělskou činností v pěstování brambor.

K obci Svatý Mikuláš se přidružují v současné době tyto obce: Svatá Kateřina, Sulovice a Lišice. Leží v nadmořské výšce 206 metrů nad mořem.

Orgány obce jsou starosta, místostarosta, zastupitelstvo a obecní úřad. Zastupitelstvo má 9 členů. Kromě základních výborů mají ještě výbor správy budov, správy lesů a sociální výbor.[25]

- **Obyvatelstvo obce**

Počet obyvatel v obci Svatý Mikuláš je vyjádřen pomocí následujícího grafu 5, ze kterého je patrné, že počet obyvatel v roce 2012 čítá 812 žijících. Oproti předešlému roku (786 obyvatel k 1. 1. 2011) tento počet obyvatel vypovídá o mírném nárůstu. [25]

Graf 5: Srovnání domů a obyvatelstva

Zdroj: zpracováno podle [25]

Dále je vidět, že od roku 1930 ubyl velký počet obyvatel. Až od roku 2001 je zaznamenáván mírný nárůst obyvatel. Oproti tomu počet domů se rovnoměrně vyrovnává. Pro rok 2012 byl spočítán odhad domů na 334, což je mírné zvýšení oproti předešlému roku.

Tabulka 13: Hustota osídlení v jednotlivých rocích – obec Svatý Mikuláš

Obec Svatý Mikuláš	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Hustota osídlení celého správního území	40,51	41,56	42,53	43,15	43,20	44,09	45,69	45,57

Zdroj: vlastní zpracování

Celková hustota osídlení ze všech sledovaných obcí je nejnižší. Tabulka 13 zaznamenává hustotu osídlení, která vypovídá o nízkém počtu obyvatel na km², kdy v roce 2012 připadlo na 1 km² 46 obyvatel.

Tabulka 14: Složení obyvatelstva dle věku v obci Svatý Mikuláš k 1. 1. 2011

Věková struktura	Počet obyvatelstva	Procentuální zastoupení
0-14	113	14,3
15-64	531	67,2
65 a více	145	18,4

Zdroj: Zpracováno podle [8]

Průměrný věk obyvatel je 42,2 let, index stáří je 128. Tento ukazatel zřetelně vystihuje fakt, že v obci poklesl podíl dětské složky v populaci a vystihuje demograficky stárnoucí populaci. Tato obec zaznamenává ze všech sledovaných obcí nejvíce stárnoucí populaci.

Podle ARES v obci Svatý Mikuláš existuje 202 ekonomických subjektů, z čehož 86% tvoří živnostníci. [1] Mezi firmy, které jsou v této obci významné, můžeme považovat zemědělskou obchodní společnost Kačina, nákup a prodej ovoce a zeleniny, motorest Na Huse apod. Ekonomicky aktivních lidí je nejvíce těch, co pracují v průmyslu - 27%, a stejné procento, tj. z 11% tvoří zemědělství, lesnictví, rybářství a stavebnictví. Velkoobchod a maloobchod, opravy a údržby motorových vozidel tvoří 9,6%.

- **Občanská vybavenost obce**

Vybavenost obce patří ke slabším oproti předchozím obcím, proto není divu, že občané jezdí za sportovním vyžitím nebo pro volnočasové aktivity do blízkého města Kutná Hora nebo města Kolín. K volnočasovým aktivitám patří pouze místní hřiště, které není dostatečně vybavené a není ve vyhovujícím stavu. Dále je v obci pro tyto aktivity vybudována nedaleká požární nádrž, kterou místní obyvatelé převážně využívají k letnímu koupání. V obci mohou

děti, které nejsou školou povinné využívat místní mateřskou školu. Dále místní obyvatelstvo může využívat služeb knihovny. V obci je vybudována pouze plynofikace. Je zde též zajištěna pouze autobusová doprava, a to jenom v pracovní dny.

Vzhledem k významnosti obce díky zámku Kačina je zapotřebí povznést obec a vložit nemalé investice (soukromé, veřejné, dotace) do vybudování volnočasových aktivit. [25]

- ***Pamětihodnosti obce***

Mezi pamětihodnosti této nemalé obce patří kostel Svatého Mikuláše z 13. stol., který se rozprostírá v centru obce přímo na návsi. Za nejvýznamnější chloubu obce Svatý Mikuláš je považován zámek Kačina, který je v okolí vyhlášený mezi turisty. Tento zámek se rozprostírá na okraji obce a patří k nejvýznamnějším dochovaným památkám v ČR v empirickém slohu. V tomto zámku je k vidění venkovské muzeum z 19. století zaměřené na zemědělskou techniku, dále knihovna o 40 tisících knih z konce 16 století. Zakladatelem tohoto zámku je Jan Rudolf Chotek, na jehož počest je každoročně pořádána slavnost pod názvem „Chotkovské slavnosti“. Díky tomu, že obec nemá kulturní dům, veškeré akce se konají právě na zmíněném zámku Kačina. [25]

4 ANALÝZA KVALITY ŽIVOTA VE VYBRANÝCH OBCÍCH

Pro analýzu kvality života byla použita nejběžnější technika výzkumu, a to dotazník, jehož podoba je uvedena v Příloze č. 1.

Dotazníkové šetření proběhlo ve výše uvedených obcích v měsících září 2012 až prosinec 2012, kde byla získána potřebná data respondentů. Pro každou obec bylo přichystáno 150 dotazníků, které byly rozdány s pomocí obecních úřadů trvale žijícím obyvatelům.

Tohoto dotazníkového průzkumu se zúčastnilo pouze 328 obyvatel ze čtyř sledovaných obcí, což je necelých 10 % z celkového počtu obyvatel všech obcí. Vyplňování dotazníku bylo dobrovolné a anonymní. Sběrným místem byly příslušné obecní úřady sledovaných obcí.

V obcích Církvice bylo dotázaných 107 obyvatel, v Nových Dvorech se zúčastnilo 72 dotazovaných, v obci Svatý Mikuláš 83 obyvatel, a v obci Hlízov 66 obyvatel. Většina dotazovaných využila písemnou formu dotazníku, pouze 15% využilo elektronického dotazníku.

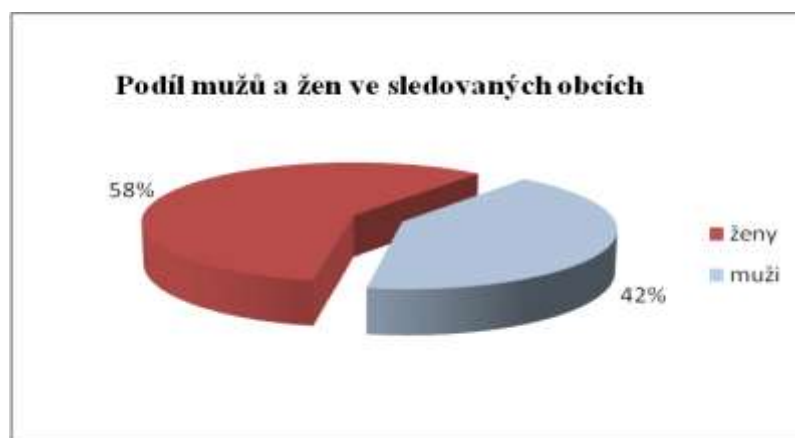
4.1 Vyhodnocení základních demografických údajů z dotazníků

V této části práce jsou shrnuty otázky týkající se pohlaví respondentů ze sledovaných obcí, dále pak věková struktura, vzdělanost a ekonomická aktivita.

Otázka č. 1 byla zaměřena na základní charakteristiku respondentů dotazníkového šetření ve vybraných obcích.

- **Pohlaví**

Bylo zjištěno, že z celkového počtu sledovaných obcí se dotazníkového šetření zúčastnilo 58 % žen, což vypovídá o nadpoloviční většině respondentů, viz graf 6.

Graf 6: Podíl zúčastněných dle pohlaví

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 15: Sledované obce z hlediska četnosti pohlaví

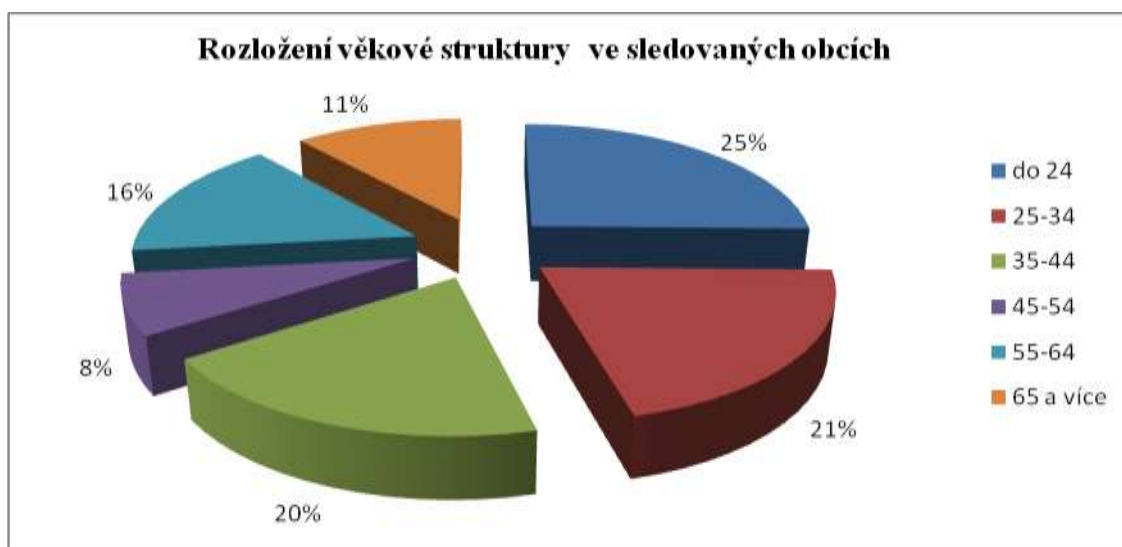
Sledované obce	Četnost - ženy		Četnost - muži	
	relativní	absolutní	relativní	absolutní
Církvice	57	61	43	46
Nové Dvory	56	40	44	32
Svatý Mikuláš	64	53	36	30
Hlízov	61	40	39	26

Zdroj: vlastní zpracování

Podle tabulky 15 je dosti patrné, že ve všech sledovaných obcích se zúčastnilo nejvíce žen a to v nadpoloviční většině. Bylo to dáno tím, že byly ochotnější vyplňovat dotazník spíše ženy. Dále byl vypočítán průměrný věk obou pohlaví, u žen vyšel 49 let a u mužů 34 let.

- **Věková struktura**

Z grafu 7 vyplývá, že nejvíce respondentů se zúčastnilo ve třech věkových skupinách a to věkové kategorii do 24 let (25%), dále pak věková skupina 25-34 let (21%), věková skupina 35-44 let (19%). Nejméně ze všech sledovaných se zúčastnilo ve věkové skupině 45-54 let (8%).

Graf 7: Věková struktura obcí

Zdroj: vlastní zpracování

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že průměrný věk oslovených účastníků ze všech sledovaných obcí je 55 let, medián věku respondentů 58 let. Z nejmladších, který se zúčastnil dotazníkového šetření, byl 18 ti letý a nejstarším osloveným byl občan ve věku 78 let.

- **Vzdělanost ve sledovaných obcích**

Je velmi pozoruhodné, že v dotazníkovém šetření se objevila nepatrná část oslovených bez vzdělání. Celkově představuje 2%.

Tabulka 16: Počet respondentů ve vybraných obcích dle vzdělanosti

Sledované obce	Bez vzdělání	Základní škola	Učební obor	Střední škola s maturitou	Vyšší odborná škola	Vysoká škola
Církvice	2	15	55	29	1	5
Nové Dvory	4	2	38	15	2	11
Svatý Mikuláš	0	9	44	12	0	1
Hlízov	1	12	37	22	1	10
Celkově v %	2%	12%	53%	24%	1%	8%

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky 16 vyplývá, že více jak polovina respondentů (53%) je vyučena v oboru. Na druhém místě jsou lidé s maturitou (24%) Co se týče vysokoškolského a vyššího vzdělání výzkumu se zúčastnilo pouze 9% oslovených, z čehož 1% oslovených mělo vyšší vzdělání.

Otázka č. 2 byla zaměřena na ekonomickou aktivitu sledovaných obcí

Tabulka 17: Vyhodnocení ekonomické aktivity sledovaných obcí

Sledované obce	Zaměstnaný		Nezaměstnaný		Student		Důchodce		Mateřská dovolená	
	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.	Rel.	Abs.
Církvice	53	57	25	27	3	3	13	14	6	6
Nové Dvory	32	23	6	4	4	3	48	35	10	7
Svatý Mikuláš	55	46	11	9	11	9	13	11	10	8
Hlízov	33	22	18	12	3	2	36	24	9	6

Zdroj: vlastní zpracování

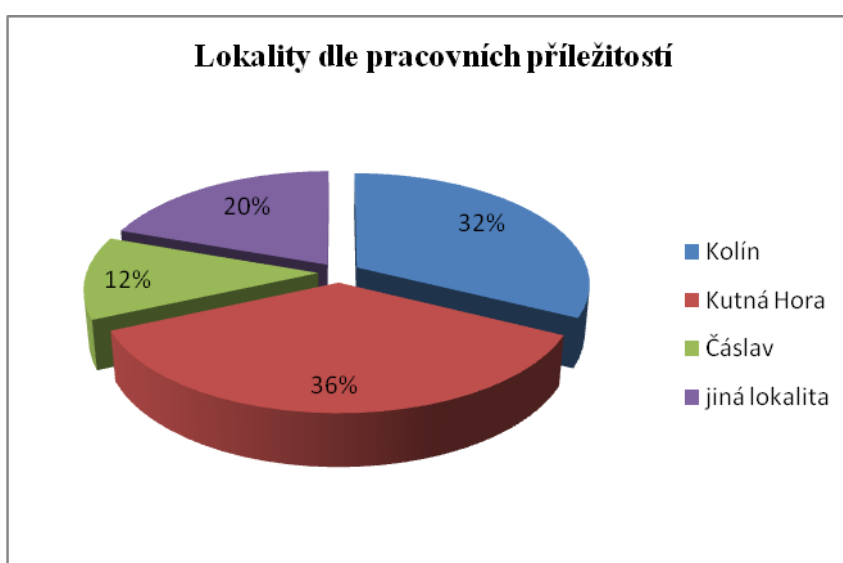
Z dotazníků bylo zjištěno, že ze všech dotazovaných obcí na otázku č. 2 tvoří v první řadě zaměstnaní (48%), za nimi následují odstupem důchodci (26%) s menším odstupem nezaměstnaní (16%). Zanedbatelnou částí jsou studující a ženy na mateřské v průměru 13%.

4.2 Vyhodnocení spokojenosti obyvatel s kvalitou života

Tato část vyhodnocení je zaměřena na spokojenost kvality života obyvatel ve sledovaných obcích. Jedná se o spokojenost s občanskou vybaveností obce, ale i s technickou vybaveností daných obcí. Dále se občané vyjadřovali o rozvoji obce, či o nedostatcích v obci.

- **Dojíždění za prací**

Na otázku č. 3 odpovídali respondenti, kteří jsou zaměstnaní. Otázka se týkala toho, kam nejčastěji respondenti jezdí za prací. Měli na výběr z několika větších měst, které jsou nejbližší sledovaným obcím a jimiž jsou města Kutná Hora, Kolín, Čáslav.

Graf 8: Vyhodnocení lokalit dle pracovních příležitostí

Zdroj: Vlastní zpracování

Na grafu 8 nejvíce respondentů odpovídalo, že jezdí za prací do města Kutná Hora (36%) a pak do města Kolín (33%). Zanedbatelným cílem je město Čáslav, kde pouze 12% sledovaných dojíždí za prací. Dále bylo zjištěno, že z nabídky vybralo jinou lokalitu 20% respondentů, z čehož 9% je zaměstnána v místě bydliště a ostatní dojíždějí - např. Praha (3%), dále pak po necelém procentu např. Záboří nad Labem, Chvaletice.

S touto otázkou souvisela další otázka č. 4, která byla zaměřená na spokojenost s dopravou. Z dotazníkového šetření vyšlo, že dotazovaní v obci Svatý Mikuláš a Nové Dvory jsou spokojeni s dopravou pouze v pracovní dny. S víkendovým spojením jsou nespokojeni, jelikož žádný spoj není zajištěn a musí být odkázáni na vlastní dopravu.

V obci Církvice a Hlízov jsou zcela spokojeni, jelikož hromadná doprava je zajištěna během celého týdne a to díky vlakové dopravě.

- **Vyhodnocení vybavenosti obcí a její spokojenost**

Další dvě otázky tj. otázka číslo 5 a 6 byla zaměřena na občanskou vybavenost obcí s hodnotícím číselným ukazatelem od 1 do 5. Bodování čísla vypadlo následovně: 1-velmi spokojen/á, 2-spíše spokojen/á, 3-ani spokojen/á, ani nespokojen/á, 4-nespokojen/á, 5-velmi nespokojen/á.

Ze získaných dotazníků byly vypočítány průměrné hodnoty spokojenosti respondentů ve sledovaných obcích podle níže uvedeného vzorce (1):

$$X = \frac{(1 * X_1) + (2 * X_2) + (3 * X_3) + (3 * X_4) + (4 * X_5)}{N}, \tag{1}$$

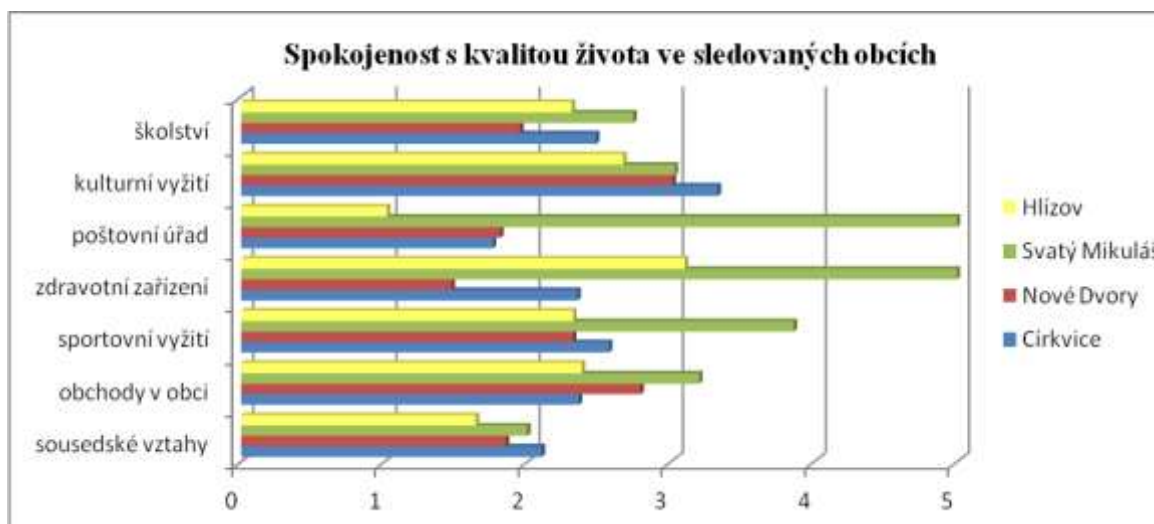
kde čísla 1,2,3,4,5, jsou váhy

$X_1, X_2, X_3, X_4, X_5, \dots$ suma respondentů, kteří odpověděli na jednotlivé ukazatele

N ... celkový počet respondentů, kteří odpověděli na danou otázku.

Čím více se hodnota blížila k ukazateli číslu 5, tím více byli obyvatelé nespokojeni. Výsledky hodnocení ukazuje graf 9 a graf 10 podle vzorce (1).

- **Vyhodnocení spokojenosti v obci – otázka č. 5**

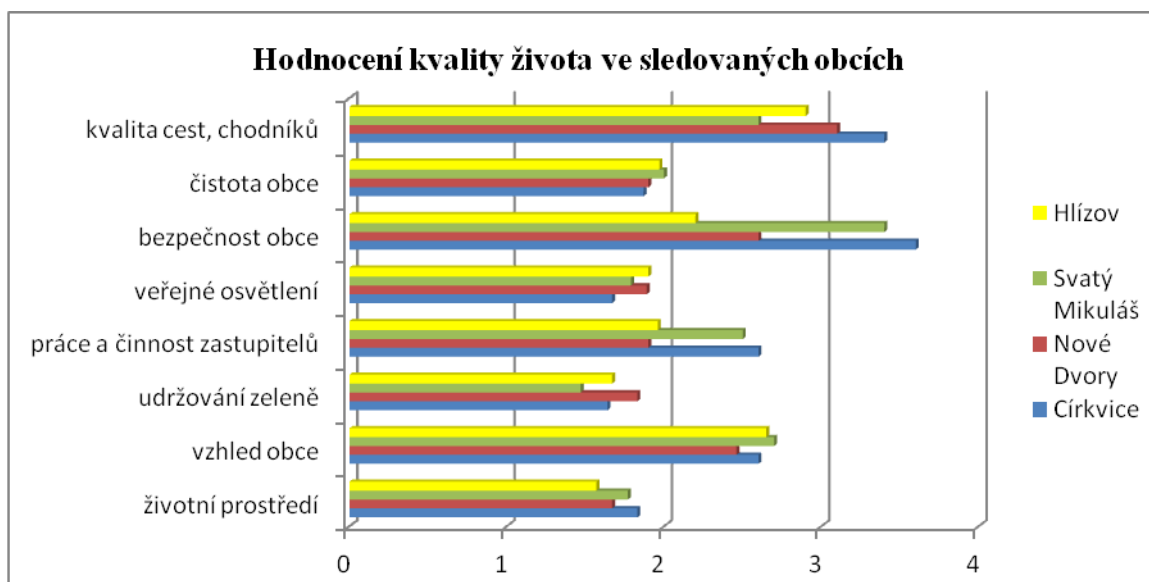
Graf 9: Spokojenost s občanskou vybaveností v obci

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 9 je patrné, že nejvíce nespokojeni jsou v obci Svatý Mikuláš. Jako nejlepší faktory se umístily školství, poštovní úřad, sportovní vyžití a sousedské vztahy ze všech sledovaných obcí. Kdyby byl zřízen poštovní úřad a možnost lepšího sportovního vyžití v obci Svatý Mikuláš, bylo by co do počtu uspokojivé hodnocení kvality života v obci.

Na druhém místě co do počtu hodnocení se ukázalo, že respondenti jsou nespokojeni s obchody. Nejvíce obyvatel je nespokojeno v obci Svatý Mikuláš, kde nemají obchod s potravinami, ale pouze prodejnu ovoce a zeleniny, která jim nestačí. V ostatních obcích je minimálně jeden obchod s potravinami, ale pro větší nákup musejí jezdit do větších měst, a to např. do Kolína a Kutné Hory.

Další faktor, s kterým nejsou občané spokojeni, je kulturní činnost, jež je v obcích neuspokojivá, a to z důvodů menšího zapojování místních lidí do kulturního dění v obci. Svou roli hraje i blízkost měst Kutná Hora, Kolín, Čáslav, ve kterých probíhá větší kulturní činnost. Tuto oblast hodnotila nejvíce obec Církvice. Dalším poměrně vysokým faktorem se stala zdravotní péče, jelikož většina obcí, kromě obce Nové Dvory, nemá zdravotní středisko a tím pádem jsou lidé odkázáni na spádová zdravotní střediska ve větších městech, případně v blízkém okolí (obec Nové Dvory) a jsou nuceni dojíždět, což vyžaduje dostupnost dopravních prostředků a čas.

Graf 10: Spokojenost s prostředím v obci – otázka č. 6

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 10 vyplývá, že naši respondenti jsou nejvíce spokojeni s kvalitou životního prostředí, údržbou zeleně, čistotou obce, veřejným osvětlením, to vše se stává důvodem pro bydlení v obci. Dále můžeme vidět, že s činností zastupitelstva nejsou moc spokojeni, např.

kvůli kvalitě cest a chodníků, kterých je v obci nedostatek. Dále jsou nespokojeni s bezpečností obce, a jelikož jsou v blízkosti větších měst, tak je tam i větší dopravní zátěž.

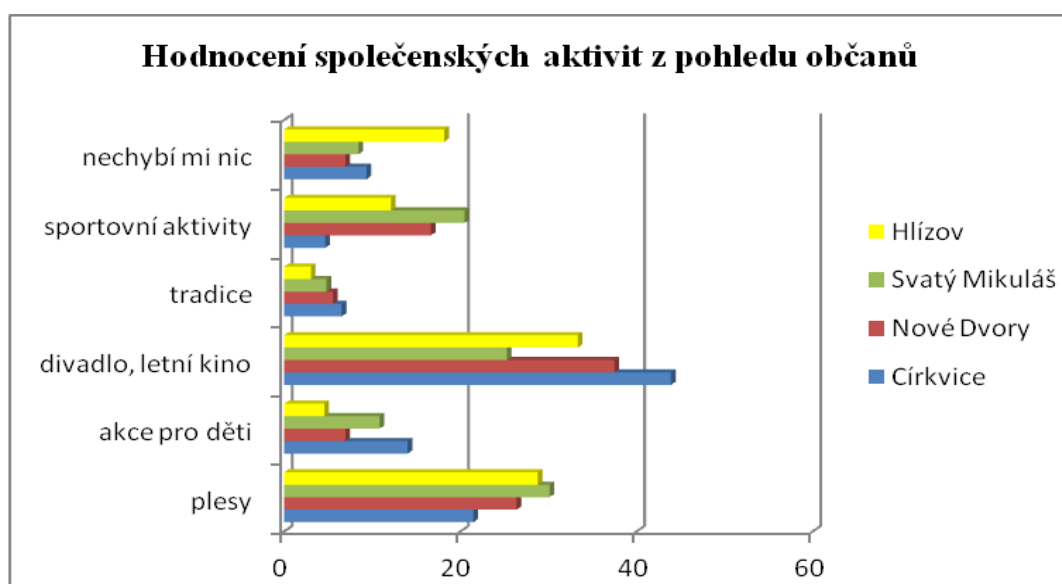
Obcí Církvice protíná silnice I/38, která je hlavním tahem na Kolín – Čáslav – Kutná Hora. Obcí Nové Dvory vede silnice, která je hlavním tahem na Kutnou Horu a Kolín. Obec Svätý Mikuláš musí dbát na zvýšenou opatrnost díky zemědělskému družstvu, a to hlavně díky sezónním pracím.

Nejvíce jsou občané nespokojeni s čističkou odpadních vod, jelikož v obcích Církvice, Nové Dvory, Hlízov pokračuje výstavba, případně rekonstrukce. Obec Svätý Mikuláš nadále čeká na finanční prostředky.

Pracovní příležitosti dopadly celkem mizivě, i když v obci Nové Dvory je zastoupení podnikatelů a v obci Svätý Mikuláš se najdou pracovní příležitosti v zemědělském družstvu. Ale jak bylo výše zmíněno, tak ze 48% zaměstnaných, kteří odpovídali na tento dotazník, pouze 9% využívá pracovní příležitost ze všech sledovaných obcí, což je velmi málo, a ostatní jsou nuceni za práci dojíždět. U ostatních obcí rozhoduje blízkost měst.

Otázka č. 7 Jaké společenské, či kulturní akce chybí ve vybraných obcích?

Další otázka byla zaměřena na to, co v obcích nejvíce lidem chybí - kulturní, či společenské akce. Respondenti měli na výběr z 5 oblastí. Graf 11 nám ukazuje, co vidí ze svého pohledu respondenti, co jim chybí z kulturních či společenských akcí. Hodnoty jsou vyjádřeny v procentech.

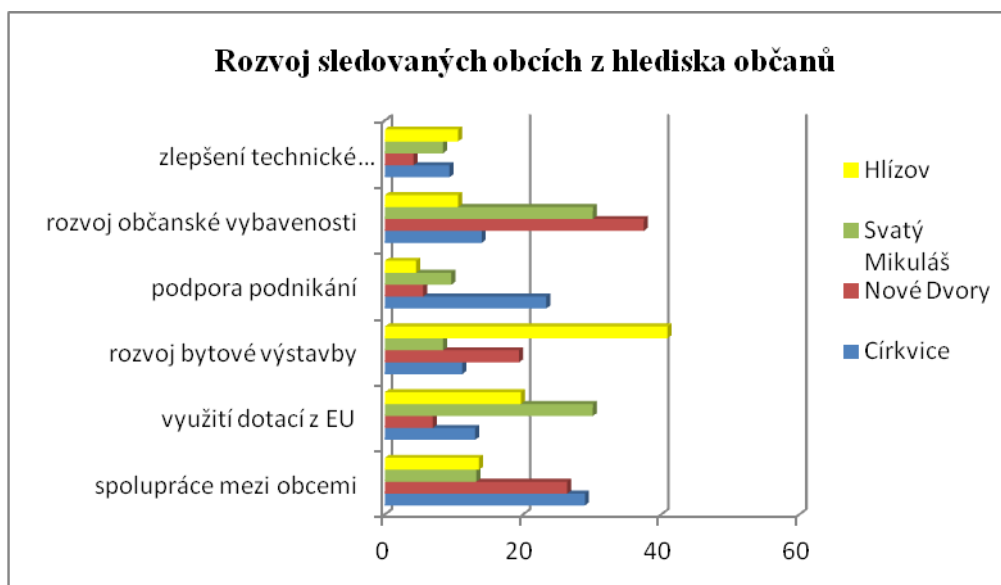

Graf 11: Vyhodnocení kulturních či společenských akcí v obcích

Zdroj: vlastní zpracování

Z dotazníkového šetření na výše uvedenou otázku byly vyhodnoceny tři varianty s největším zastoupením procent. Respondenti nejvíce postrádají divadlo, letní kino, a to nejvíce v obci Církvice (44%), dále pak v obci Nové Dvory (38%). Nejvíce odpovědi z dotazníkového průzkumu vyšlo, že ze společenských (kulturních) aktivit v obci chybí plesy (27%), a na třetím místě sportovní aktivity (13%). Druhá příčka patřila plesům, a ta je dána tím, že plesy se pořádají většinou na podzim, a to zejména jako myslivecký ples nebo hasičský ples. Sportovní aktivity nejsou v obcích dosti rozšířené vinou toho, že chybí aktivní obyvatelstvo, které by se o sportovní události staralo a pořádalo. Jednou v roce se v každé sledované obci koná turnaj v kopané a také hasičské závody. V malém zastoupení (9%) respondenti zaznamenali různé akce pro děti. V obcích Církvice, Hlízov, Svatý Mikuláš jsou pořádány zpravidla na Den dětí, ukončení prázdnin, výstava prací místních dětí, Mikulášská besídka. Navíc v obci Nové Dvory pořádají pro děti lampiónový průvod. V obci Svatý Mikuláš díky zámku Kačina pořádají pro děti cukrářskou pouť.

Otázka č. 8 Co by podle Vás pomohlo Vaší obci v dalším rozvoji?

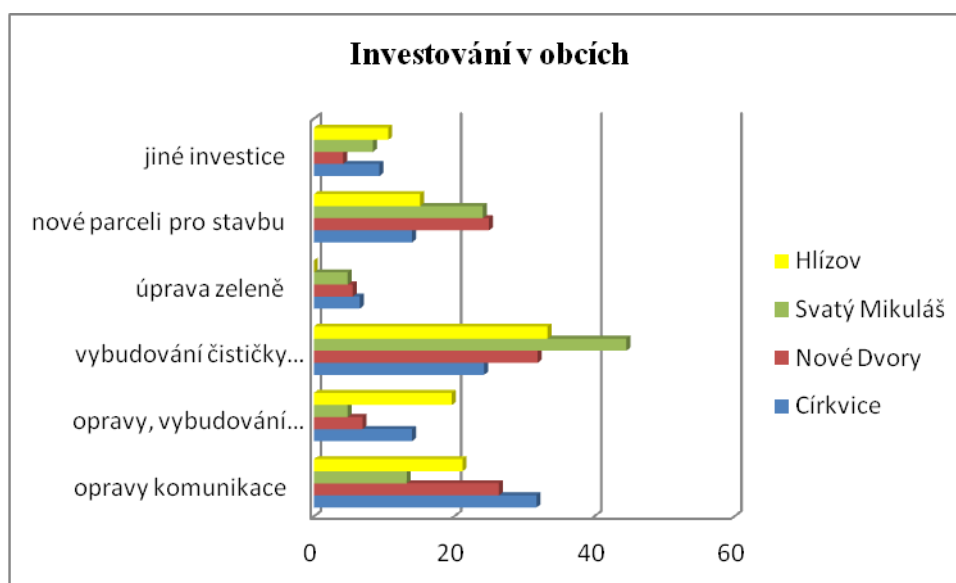

Graf 12: Hodnocení respondentů v rozvoji obce

Zdroj: vlastní zpracování

Na Grafu 12 respondenti odpovídali, co by se mělo zlepšit, aby se obec rozvíjela. Bylo zjištěno, že v průměru 23% ze sledovaných obcí by rádo vidělo rozvoj občanské vybavenosti. Dále v průměru 22% respondentů označilo variantu spolupráce mezi obcemi, s nimiž souvisejí i dotace, i když měli menší zastoupení názoru respondentů (17%). A dále 21 % průměru respondentů ze všech sledovaných obcí si myslí, že pomůže v rozvoji obce rozvoj bytové výstavby (nové bydlení).

Otázka č. 9 byla zaměřena na investování v obci dle uvážení respondentů, kteří měli na výběr z 6 variant, viz graf 13.

Graf 13: Hodnocení investování v obci dle respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Podle respondentů, kteří odpovídali dle svého uvážení, viz graf 12, si myslí, že nejvíce by měly obce investovat do čističky odpadních vod (34%), dále pak do rozvoje nových pozemků pro stavbu (20%) a nakonec do oprav komunikací (23%), a to převážně chodníků. Na jiné investice odpovědělo z celkově sledovaných obcí v průměru 8% respondentů. Podle respondentů v obci Svátý Mikuláš a Nové Dvory by se mělo investovat do zlepšení hromadné dopravy, která není zavedená o víkendech. Dále respondenti ve všech sledovaných obcích by investovali do prezentace obce a také do vybavenosti obcí např. uváděli letní kina, vybavenější hřiště pro děti, zlepšení kulturní činnosti.

Další otázky byly zaměřené na otevřenost respondentů. Tudíž vyjadřují pouze podíl dotazníků, na kterých se vyskytla nejčastěji otázka.

První z otevřených otázek byla zaměřena na **výhody v obci**. Respondenti uváděli jako nejčastější odpověď klid v obcích, blízkost přírody, na kterém se shodla většina respondentů (56%). Mezi dalšími existujícími výhodami byla zmiňována blízkost měst např. Kutná Hora, Kolín (36%). Dále pak respondenti zmiňovali dobré sousedské vztahy (12%).

Další z otázek byla zaměřena na **nevýhody v obci**. Tady byly odpovědi různorodé. Nejvíce nespokojení byli v obci Svátý Mikuláš, kde postrádají praktického lékaře a poštovní úřad. Dále si stěžovali na občanskou obslužnost (10% respondentů), a to i v obcích Nové Dvory a Hlízov. Jako hlavní příčinu uváděli omezenost spojů o víkendech a svátcích. Dále ve všech

sledovaných obcích se shodli na nedostatečném vybavení pro sportovní vyžití malých dětí a dorostu. Dále pak si stěžovali na špatnou kvalitu cest a chodníků. V neposlední řadě se vyskytovala nespokojenost občanů s kulturním vyžitím, které by chtěli zlepšit. Nejčastěji uváděli zřízení letního kina, častěji pořádání vesnických plesů, více akcí pro menší děti. Tato negativa ve sledování vnímají jako největší problémy.

V další otázce respondenti měli uvést jeden faktor kvality života, který jim nejvíce vadí ve své obci. Z průzkumu vyšlo, že v obcích Církvice, Hlízov, a Svatý Mikuláš na prvním místě uváděli obyvatelé pracovní příležitost, jelikož většina obyvatel dojíždí do přilehlých měst či jiných lokalit. V obci Nové Dvory na prvním místě uváděli (21%) vybudování čističky odpadních vod, odkanalizování. Dále pak v obci Hlízově uváděli respondenti zlepšení stavu silnic (11%), vybudování čističky odpadních vod (9%). V obci Církvice necelých 2% uvedlo, že by v nové zastavěné obytné zóně dovybudovali čističku odpadních vod, odkanalizování. Dále respondenti uváděli různorodé odpovědi, kterými byly např. volné pobíhání psů, dále malý počet policejních hlídek, které by dohlížely na bezpečnost obce.

Otázka č. 13, tj. poslední, byla v dotazníku zaměřena na spokojenost s kvalitou života respondentů v obci. I když některé odpovědi byly v negativním smyslu a vykazovaly opak, více než polovina respondentů je ve své obci spokojena a bydliště by neměnila.

Tabulka 18: Spokojenost respondentů v obcích

Spokojenost/obce	Církvice	Nové Dvory	Svatý Mikuláš	Hlízov
Velmi spokojeni	25	13	9	7
Spokojeni	67	35	43	42
Nespokojeni	15	24	31	17
Celkem	107	72	83	66

Zdroj: vlastní zpracování

V průměru ze všech sledovaných obcí jsou obyvatelé ve spokojenosti (tj. velmi spokojení, spokojení) v zastoupení 84%.

Za nejvíce uváděné důvody, proč neměnit lokalitu jsou:

- klidné prostředí oproti městu
- zeleň v obci
- blízkost přírody
- osobní vlastnictví daných nemovitostí

- vřelé sousedské vztahy
- rodinná pouta

Ostatní obyvatelé, co o změně bydliště uvažovali, tak by se nejraději odstěhovali do města. To uvedlo 10% ze všech sledovaných obcí, zbývající by se odstěhovali do jiné vesnice, kde je lepší vybavenost. Nejčastějším důvodem odchodu z vesnic bylo lepší dojíždění za prací, lepší kulturní vyžití, tj. lepší celková vybavenost obce.

4.3 Měření závislosti

Pro měření závislosti jsem zvolila měření závislosti slovních znaků na základě kontingenční tabulky, ze které lze určit intenzitu závislosti mezi dvěma sledovanými slovními znaky. Pro výpočet byly použity hodnoty čtvercové kontingence, které byly použity pro výpočet Pearsonova koeficientu, vzorec (2) a Cramerova koeficientu vzorec (3). Tyto koeficienty kontingence určují intenzitu závislosti, či její nezávislost mezi zkoumanými dvojicemi slovních znaků. [16]

Vzorce pro výpočet Pearsonova koeficientu kontingence:

$$P = \sqrt{\frac{\chi^2}{\chi^2 + n}} , \quad (2)$$

Kde χ^2 hodnota čtvercové kontingence

n celkový rozsah

Pro Pearsonův koeficient kontingence platí, že hodnoty mohou nabývat z intervalu $\langle 0,1 \rangle$.

Vzorec pro výpočet Cramerova koeficientu:

$$C = \sqrt{\frac{\chi^2}{n \times \{\min r - s; s - 1\}}} , \quad (3)$$

Kde χ^2 hodnota čtvercové kontingence

n celkový rozsahu

r počet řádků

s počet sloupců

Hodnoty nabývají v intervalu 0,1

Hypotéza č. 1: *Spokojenost kvality života respondentů ve sledovaných obcích bude rozdílná dle pohlaví*

V tabulkách 19, 20, 21, 22 je vyhodnocení výsledků na otázku č. 13 z dotazníkového šetření. Hodnoty jsou uvedené v absolutní četnosti.

Tabulka 19: Spokojenost kvality života respondentů – obec Církvice

Pohlaví	Spokojenost/nespokojenost obce Církvice			Celkem
	nespokojení	spokojení	velmi spokojení	
Muž	5	30	11	46
žena	10	37	14	61
Celkem	15	67	25	107

Zdroj: vlastní zpracování

Čtvercová kontingence	0,67
Cramerův koeficient	0,056
Pearsonův koeficient	0,079

Tabulka 20: Spokojenost kvality života respondentů – obec Nové Dvory

Pohlaví	Spokojenost/nespokojenost obce Nové Dvory			Celkem
	nespokojení	spokojení	velmi spokojení	
Muž	15	12	5	32
žena	9	23	8	42
Celkem	24	35	13	72

Zdroj: vlastní zpracování

Čtvercová kontingence	4,82
Cramerův koeficient	0,182
Pearsonův koeficient	0,251

Tabulka 21: Spokojenost kvality života respondentů – obec Hlízov

Pohlaví	Spokojenost/nespokojenost obce Hlízov			Celkem
	nespokojení	spokojení	velmi spokojení	
Muž	6	17	3	26
žena	11	25	4	40
Celkem	17	42	7	66

Zdroj: vlastní zpracování

Čtvercová kontingence	1,51
Cramerův koeficient	0,107
Pearsonův koeficient	0,149

Tabulka 22: Spokojenost kvality života respondentů – obec Svatý Mikuláš

Pohlaví	Spokojenost/nespokojenost obce Svatý Mikuláš			Celkem
	nespokojení	spokojení	velmi spokojení	
Muž	11	17	2	30
žena	20	26	7	53
Celkem	31	43	9	83

Zdroj: vlastní zpracování

Čtvercová kontingence	0,97
Cramerův koeficient	0,076
Pearsonův koeficient	0,012

Závěr hypotézy č. 1

První hypotéza se zabývala tím, zda bude spokojenost s kvalitou života rozdílná dle pohlaví. Dle Pearsonova koeficientu vyplývá, že neexistuje dostatečná závislost ve sledovaných obcích. To samé nám potvrzuje Cramerův koeficient, z něhož vyplývá, že neexistuje téměř žádná závislost. Můžeme tedy tvrdit, že pohlaví respondentů nemá vliv na kvalitu života ve vybraných obcích.

Hypotéza č. 2: Spokojenost dle pořadí ve vybavenosti obcí bude rozdílná v pořadí mužů a žen

V níže uvedených tabulkách je určené pořadí mužů/žen dle spokojenosti vybavenosti obcí.

Tabulka 23: Spokojenost s vybaveností obce Církvice

Spokojenost	Velmi spokojen/á	Spíše spokojen/á	Ani spokojen/á, ani nespokojen/á	Nespokojen/á	Velmi nespokojen/á	Pořadí žen/mužů
Školství	14/11	18/4	27/24	1/1	1/6	4./ 6.
Poštovní úřad	25/19	29/17	7/8	0/2	0	2./ 1.
Obchody v obci	17/13	18/7	19/20	7/3	0/3	3./ 5.
Kulturní vyžití	7/2	6/4	17/13	29/23	2/4	6./7.
Sportovní vyžití	6/16	20/15	26/13	8/2	5/2	7./2.
Zdravotní zařízení	13/15	12/14	29/14	5/2	2/1	5./3.
Sousedské vztahy	39/15	14/6	4/7	1/9	3/9	1./4.

Zdroj: vlastní zpracování

Spokojenost s kvalitou života v obci Církvice z hlediska pořadí pohlaví je rozdílná. Ženy jsou nejvíce spokojeny se sousedskými vztahy a muži s poštovním úřadem. Nejméně jsou ženy spokojeny se sportovním vyžitím a muži s kulturním vyžitím.

Tabulka 24: Spokojenost s vybaveností obce Nové Dvory

Spokojenost	Velmi spokojen/á	Spíše spokojen/á	Ani spokojen/á, ani nespokojen/á	Nespokojen/á	Velmi nespokojen/á	Pořadí žen/mužů
Školství	27/6	11/8	0/10	2/8	0/0	2./5.
Poštovní úřad	11/11	29/17	0/0	0/4	0/0	4./3.
Obchody v obci	6/4	4/5	28/12	1/10	1/1	5./6.
Kulturní vyžití	2/0	1/3	33/27	2/1	2/1	6./7.
Sportovní vyžití	1/7	22/23	5/2	12/0	0/0	7./4.
Zdravotní zařízení	33/16	3/9	4/7	0/0	0/0	1./2.
Sousedské vztahy	23/17	7/8	9/1	0/2	1/4	3./1.

Zdroj: vlastní zpracování

Spokojenost s kvalitou života v obci Nové Dvory z hlediska pořadí pohlaví je rozdílná, viz tabulka 24. Ženy jsou nejvíce spokojeny se zdravotním střediskem a muži se sousedskými vztahy. Nejméně jsou ženy spokojeny s kulturním vyžitím a muži se sportovním vyžitím.

Tabulka 25: Spokojenost s vybaveností obce Svatý Mikuláš

Spokojenost	Velmi spokojen/á	Spokojen/á	Ani spokojen/á, ani nespokojen/á	Nespokojen/á	Velmi nespokojen/á	Pořadí žen/mužů
Školství	5/2	21/21	25/7	0/0	2/0	3./4.
Poštovní úřad	0/0	0/0	3/3	35/10	15/17	6./7.
Obchody v obci	0/22	9/6	15/2	17/0	12/0	4./1.
Kulturní vyžití	12/2	8/3	24/18	10/2	1/0	2./5.
Sportovní vyžití	0/3	0/2	10/25	29/0	4/0	5./3.
Zdravotní zařízení	0/0	0/3	3/0	7/27	43/0	7./6.
Sousedské vztahy	24/18	22/10	3/0	0/1	4/1	1./2.

Zdroj: vlastní zpracování

Spokojenost s kvalitou života v obci Svatý Mikuláš z hlediska pořadí pohlaví je rozdílná. Ženy jsou nejvíce spokojeny se sousedskými vztahy a muži s obchody v obci. Nejméně jsou ženy spokojeny se zdravotním zařízením a muži s poštovním úřadem.

Tabulka 26: Spokojenost s vybaveností obce Hlízov

Spokojenost	Velmi spokojen/á	Spokojen/á	Ani spokojen/á, ani nespokojen/á	Nespokojen/á	Velmi nespokojen/á	Pořadí žen/mužů
Školství	0/0	0/0	19/6	18/15	3/5	5./6.
Poštovní úřad	33/9	4/8	1/4	2/5	0/0	1./2.
Obchody v obci	3/2	4/5	3/6	9/1	21/12	3./4
Kulturní vyžití	3/0	1/1	1/0	20/4	15/21	4./5.
Sportovní vyžití	0/6	0/4	3/6	22/6	15/4	6./3.
Zdravotní zařízení	0/0	0/0	0/0	0/0	40/26	7./7.
Sousedské vztahy	9/11	8/5	3/10	9/0	11/0	2./1.

Zdroj: vlastní zpracování

Spokojenost s kvalitou života v obci Hlízov z hlediska pořadí pohlaví je téměř rozdílná. Ženy jsou nejvíce spokojeny s poštovním úřadem a muži se sousedskými vztahy. Nejméně jsou ženy a muži spokojeni se zdravotním zařízením.

Shrnutí hypotézy č. 2

Hypotézu můžeme potvrdit a říci, že ve všech sledovaných obcích je pořadí spokojenosti s kvalitou života z hlediska mužů a žen rozdílné. I když v obci Hlízov došlo k jednomu stejnému pořadí a to v posledním u faktoru zdravotní středisko, ale je to pouze jedno vychýlení, tudíž je to zjištění zanedbatelné. Většina mužů je nejvíce spokojena s obchody a také s poštou, nejméně je spokojná s kulturou. Ženy jsou nejvíce spokojeny se sousedskými vztahy a nejméně se sportovním vyžitím a zdravotní péčí. Rozdílnost pořadí spokojenosti je dána tím, že každý z respondentů si klade za cíl jiné faktory kvality života.

Hypotéza č. 3 Spokojenost kvality života ze všech sledovaných obcí bude rozdílná dle ekonomické aktivity

Očekávané četnosti kontingenční tabulky jsou uvedeny v příloze 2.

Tabulka 27: Spokojenost kvality života – obec Církvice

Spokojenost obce Církvice	Ekonomická aktivita					
	zaměstnaný	nezaměstnaný	student	důchodce	mateřská	celkem
Velmi spokojen/á	198	4	2	5	2	211
Spíše spokojen/á	24	148	4	2	3	181
Ani spokojená, ani nespokojen/á	154	16	7	15	7	199
Nespokojen/á	11	6	5	72	28	122
Velmi nespokojen/á	12	15	3	4	2	36
celkem	399	189	21	98	42	749

Zdroj: vlastní zpracování

Celkový součet spokojenosti v obci Církvice se rovná 749. Podíl z celkové spokojenosti ku 7 odpovědím - vyjde počet respondentů tj. 107.

U čtvercové kontingence byla vypočítána hodnota 838,774. Pearsonův koeficient je 0,727. Cramerův koeficient je 0,529. Závislost spokojenosti existuje a je rozdílná dle ekonomické aktivity, což nám potvrzuje Cramerův koeficient.

Tabulka 28: Spokojenost s kvalitou života z hlediska ekonomické aktivity

Spokojenost obce Nové Dvory	Ekonomická aktivita					
	zaměstnaný	nezaměstnaný	student	důchodce	mateřská	celkem
Velmi spokojen/á	89	7	6	42	20	164
Spíše spokojen/á	38	2	2	98	10	150
Ani spokojená, ani nespokojen/á	27	1	3	95	12	138
Nespokojen/á	5	16	7	9	5	42
Velmi nespokojen/á	2	2	3	1	2	10
celkem	161	28	21	245	49	504

Zdroj: vlastní zpracování

V obci Nové Dvory celková spokojenost tvoří součet 504, z čehož odpovědělo na 7 otázek 72 respondentů.

Pro ověření hypotézy byly vypočítány hodnoty čtvercové kontingence a to v hodnotě 222,36. Na základě čtvercové kontingence existuje závislost, což nám potvrzuje Pearsonův koeficient ve výši vypočítané hodnoty 0,553. Cramerův koeficient vyšel 0,332, který nám potvrzuje malou závislost.

Tabulka 29: Spokojenost s kvalitou života z hlediska ekonomické aktivity

Spokojenost obce Svatý Mikuláš	Ekonomická aktivita					
	zaměstnaný	nezaměstnaný	student	důchodce	mateřská	celkem
Velmi spokojen/á	56	10	7	8	10	91
Spíše spokojen/á	70	7	15	4	6	102
Ani spokojená, ani nespokojen/á	102	9	9	16	15	151
Nespokojen/á	50	15	16	42	15	138
Velmi nespokojen/á	44	22	16	7	10	99
Celkem	322	63	63	77	56	581

Zdroj: vlastní zpracování

Spokojenost v obci Svatý Mikuláš je rovna celkovému součtu 581, z čehož plyne, že počet respondentů je 83. Výpočet byl proveden na základě celkové spokojenosti tj. 581, děleno 7 odpověďmi.

U čtvercové kontingence byla vypočítána hodnota 88,4. Závislost spokojenosti s kvalitou života u obce Svatý Mikuláš na ekonomické aktivitě existuje. Pearsonův koeficient je 0,363, což nám potvrzuje, že existuje malá závislost mezi sledovanými ukazateli a můžeme předpokládat, že se dané odpovědi odlišují. Cramerův koeficient vyšel 0,195 a potvrzuje, že neexistuje skoro žádná závislost v rozdílnosti spokojenosti s kvalitou života vzhledem k ekonomické aktivitě obyvatel. Lze tedy říci, že ekonomická aktivita respondentů nemá vliv na celkovou spokojenost s kvalitou života.

Tabulka 30: Spokojenost s kvalitou života z hlediska ekonomické aktivity

Spokojenost obce Hlízov	Ekonomická aktivita					
	zaměstnaný	nezaměstnaný	student	důchodce	mateřská	celkem
Velmi spokojen/á	26	20	2	19	9	76
Spíše spokojen/á	15	15	3	2	5	40
Ani spokojená, ani nespokojen/á	14	31	1	9	7	62
Nespokojen/á	20	5	5	72	9	111
Velmi nespokojen/á	79	13	3	66	12	173
Celkem	154	84	14	168	42	462

Zdroj: vlastní zpracování

V obci Hlízov byl vypočítán celkový součet spokojenosti dle ekonomické aktivity na 462, z čehož počet respondentů je 66. Počet respondentů byl získán z celkového součtu podílem 7 odpověďmi.

Čtvercová kontingence vyšla 139,796, z čehož plyne, že hypotéza se zamítá a můžeme tvrdit, že existuje závislost. Tuto závislost nám potvrzuje Pearsonův koeficient, který vyšel v hodnotě 0,482. Zčásti tuto hypotézu vyvrací Cramerův koeficient v hodnotě 0,275, což představuje malou závislost. Může to být dáno tím, že je více respondentů v důchodovém věku a nepožadují vybavenosti obce, proto mezi sledovanými veličinami neexistuje téměř žádná závislost.

Hypotéza č. 4 *Existuje závislost mezi pohlavím a kvalitou života ve vybraných obci*

Očekávané četnosti kontingenční tabulky jsou uvedeny v příloze 2.

Tabulka 31: Spokojenost s kvalitou života dle pohlaví

Spokojenost obce Církvice	Pohlaví respondentů		Celkem
	muž	žena	
Velmi spokojen/á	15	21	36
Spíše spokojen/á	26	13	39
Ani spokojen/á, ani nespokojen/á	10	39	49
Nespokojen/á	34	45	79
Velmi nespokojen/á	7	4	11
Celkem	92	122	214

Zdroj: vlastní zpracování

Čtvercová kontingence je rovna hodnotě 21,054. Pearsonův koeficient vyšel 0,0895, Cramerův koeficient je roven 0,157, což vypovídá o zanedbatelné závislosti.

Tabulka 32: Spokojenost s kvalitou života dle pohlaví

Spokojenost obce Nové Dvory	Pohlaví respondentů		Celkem
	muž	žena	
Velmi spokojen/á	4	6	10
Spíše spokojen/á	32	17	49
Ani spokojen/á, ani nespokojen/á	39	28	67
Nespokojen/á	4	11	15
Velmi nespokojen/á	1	2	3
Celkem	80	64	144

Zdroj: vlastní zpracování

Čtvercová kontingence je rovna hodnotě 8,734. Pearsonův koeficient vyšel 0,239, Cramerův koeficient je roven 0,123, což vypovídá o zanedbatelné závislosti.

Tabulka 33: Spokojenost s kvalitou života dle pohlaví

Spokojenost obce Svatý Mikuláš	Pohlaví respondentů		Celkem
	muž	žena	
Velmi spokojen/á	6	4	10
Spíše spokojen/á	29	15	44
Ani spokojen/á, ani nespokojen/á	52	25	77
Nespokojen/á	15	14	29
Velmi nespokojen/á	4	2	6
Celkem	106	60	166

Zdroj: vlastní zpracování

Čtvercová kontingence je rovna hodnotě 2,469. Pearsonův koeficient vyšel 0,121, Cramerův koeficient je roven 0,061, což vypovídá o zanedbatelné závislosti.

Tabulka 34: Spokojenost s kvalitou života dle pohlaví

Spokojenost obce Hlízov	Pohlaví respondentů		Celkem
	muž	žena	
Velmi spokojen/á	5	4	9
Spíše spokojen/á	4	2	6
Ani spokojen/á, ani nespokojen/á	6	4	10
Nespokojen/á	42	10	52
Velmi nespokojen/á	23	32	55
Celkem	80	52	132

Zdroj: vlastní zpracování

Čtvercová kontingence je rovna hodnotě 17,159. Pearsonův koeficient vyšel 0,338, Cramerův koeficient je roven 0,179, což vypovídá o zanedbatelné závislosti.

Závěr hypotézy č. 4

Tato hypotéza se týkala spokojenosti, či nespokojenosti s kvalitou života v obcích v závislosti na pohlaví respondentů. Pearsonův koeficient nám závislost mezi dvěma jevy vyjadřuje v intervalu (0,1), tudíž z výsledků můžeme odvodit, že existuje malá závislost mezi spokojeností s kvalitou života a pohlavím. Tuto domněnku nám potvrzuje Cramerův koeficient, který ukazuje na malé hodnoty, a můžeme tvrdit, že neexistuje žádná závislost mezi sledovanými jevy. Lze říci, že pohlaví respondentů nemá vliv na celkovou spokojenost s kvalitou života ve sledovaných obcích.

5 SROVNÁNÍ VYBRANÝCH OBCÍ

Pro hodnocení kvality života v mé diplomové práci používám jednoduchou, ale poměrně efektivní metodu vyhodnocení, a to pomocí nástroje tzv. SWOT analýza. Výsledkem této komplexní metody je vyhodnocení faktorů složené ze čtyř proměnných, viz tabulka 32.

Tato tabulka 35 zhodnocuje silné stránky (Strengths), slabé stránky (Weaknesses), dále pak příležitosti (Opportunities) a nakonec hrozby (Threats). [12]

Tabulka 35: SWOT analýza

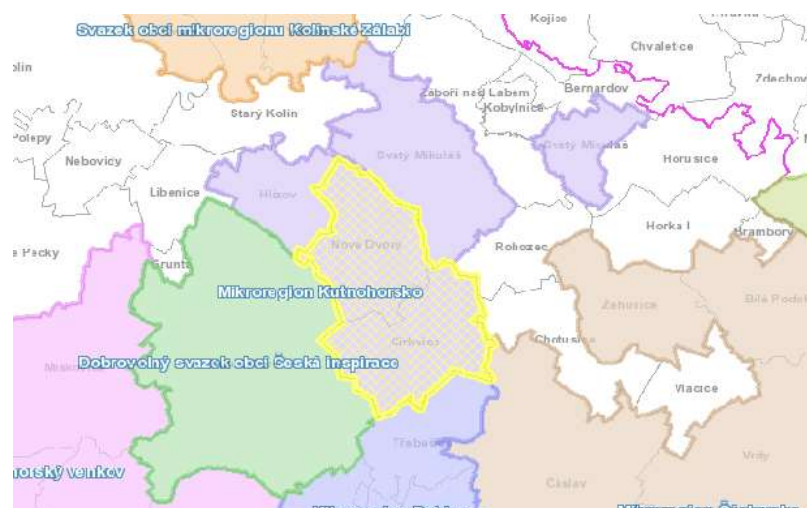
Silné stránky <ul style="list-style-type: none">- čistota životního prostředí- vřelé sousedské vztahy- atraktivita krajiny (udržování zeleně)-dobrá technická infrastruktura vyjímá obce Svatý Mikuláš	Slabé stránky <ul style="list-style-type: none">- dopravní obslužnost- zvýšená nezaměstnanost,- horší stav komunikací v obcích-nedostatek stavebních parcel pro rozvoj
Příležitosti <ul style="list-style-type: none">- členství mikroregionu Kutná Hora- čerpání Evropských dotací-lákání nových investorů (vytvoření pracovních míst)- rozvoj kulturních, sportovních aktivit	Hrozby <ul style="list-style-type: none">- stárnutí a odchod místních obyvatel do přilehlých měst, zejména za pracovní příležitostí- blízkost pošt jako nevytížení pro místní pošty- stále větší rozvoj obchodních center jako konkurence pro místní prodejny- narůstající hustota dopravy

Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce 32 můžeme vidět analýzu SWOT, která upozorňuje na slabé a silné stránky sledovaných obcí. Dále pak analýzu hrozeb a příležitostí, kterou by se měly dané obce zaobírat. Podklady pro SWOT analýzu vyplynuly z dotazníkového šetření, dále pak na základě vlastního mínění.

5.1 Vyhodnocení příležitostí, hrozeb ve sledovaných obcích

Sledované obce (Církvice, Nové Dvory, Svatý Mikuláš a Hlízov) jsou součástí mikroregionu Kutná Hora, který je zaměřený na investiční akce a cestovní ruch od roku 2002. Obce Církvice a Nové Dvory jsou ještě součástí DSO Klejnarka, jež jsou zaměřené na rozvoj mikroregionu, s působností od roku 2005.

Obrázek 6: Mikroregion Kutnohorsko – sledované obce

Zdroj: [17]

Tyto sledované obce nejsou příliš vyhledávané turisty. Cestovní ruch není zrovna atraktivní, a to až na obec Svatý Mikuláš, která se nachází v lokalitě soustavy Natura 2000 a může mít pozitivní vliv zejména na rozvoj cestovního ruchu.

Nevýhodou cestovního ruchu v této oblasti je omezený počet historických památek a ty, které se nalézají na území obcí, jsou v osobním vlastnictví soukromých osob. K posílení cestovního ruchu ve vybraných obcích vidím uspořádání a vracení se k různým místním tradicím či trhům, které by přilákaly širokou veřejnost.

K většímu rozvoji cestovního ruchu chybí ubytovací a stravovací kapacity, jejichž součástí je také slabá infrastruktura. Ovšem k neúspěchu rozvoje přispívá turisticky velmi atraktivní město Kutná Hora, která je velmi známa svými pamětihodnostmi, a proto odčerpává z tohoto regionu největší díl turistů.

Občanská a technická vybavenost

Většina obyvatel, která se rozhodne bydlet v jakékoliv obci, si nejprve zjišťuje její občanskou a zároveň i technickou vybavenost. Nutno podotknout, že občanská vybavenost patří mezi nejdůležitější aspekty pro život a jeho zkvalitnění v obci. Jednou z otázek, kterou vytýkali občané sledovaných obcí, byla čistička odpadních vod, odkanalizování. I když v obci Církvice mají čističku odpadních vod, vyšlo dle místních obyvatel ve všech sledovaných obcích, že nejsou v dostačujícím stavu. Obecní rozpočty nejsou schopny financovat dosti velké projekty, proto dobrovolný svazek obcí Klejnarka se snaží získat dotaci na zvýšení účinnosti čističek odpadních vod v Nových Dvorech a v obci Církvice na její rozšíření a modernizaci. V obci Hlízov získali dotace na kanalizaci, která probíhá od roku 2011, a to díky dotaci ministerstva zemědělství. V letošním roce začíná druhá etapa, na jejíž vybudování dostali necelých 13 miliónů. Jediná obec ze sledovaných obcí, tj. Svatý Mikuláš čeká na finanční prostředky a následné vybudování kanalizace.

Rozvoj občanské vybavenosti je nejvíce znatelný v obci Nové Dvory a také v obci Církvice. Obec Nové Dvory využila prostředků na vzhled obce, konkrétně na zlepšení dopravní infrastruktury a celkového vzhledu obce ve výši 2 miliónů. Tento projekt nadále prochází úpravou. Je vidět z výše uvedeného dotazníku, že občané tuto změnu zaznamenali, ale díky nedokončení jsou mírně nespokojeni.

Ze všech sledovaných obcí má obec Církvice nejlepší podmínky pro sportovní vyžití a vybavení. V obci se buduje víceúčelové hřiště, které obsáhne tři kurty pro tenis, nohejbal a volejbal, dětské hřiště, 60 m atletické dráhy, doskočiště a prostor pro vrh koulí. Předpokládaný termín I. etapy je na podzim letošního roku. Z první etapy je hotové dětské hřiště a prostory pro fotbal. Druhá etapa nadále pokračuje ve výstavbě přístřešků pro fanoušky, kabinky pro sportovce a jiné sportovní zázemí. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že obyvatelé jsou částečně nespokojeni s vyžitím v oblasti sportu. Je to dáno tím, že v obci pokračuje stále první etapa výstavby víceúčelového hřiště.

Obyvatelé obce Svatý Mikuláš mají pouze ke sportování málo vybavené fotbalové hřiště, které je špatně zabezpečené díky sousedící frekventované silnici. Tato obec nemá žádné prostory pro kulturu a ze svého rozpočtu dává jen velmi omezenou částku ve výši 83,5 tisíc Kč. Větší společenské akce se konají jen díky zámku Kačina, a odehrávají se buď v prostorách zámku, nebo pod širým nebem.

V obci Hlízov je občanská vybavenost celkově dobrá. Spíše by se dalo zaměřit na nevyužité plochy o rozloze 20 ha, které by mohly zvýšit nedostatečné pracovní příležitosti

uváděné místním obyvatelstvem. Nevyužití území by mělo pomoci v rozvoji obce, a je i navrženo v územním plánu obce Hlízov. Zatím neproběhly žádné přípravné práce, stále je vše v oblasti diskuse. Důvodem jsou střety zájmů mezi silnicemi, železnicemi a plynovodem.

Finanční prostředky

Se získáváním finančních prostředků (dotace) nemají zkušenosti všechny sledované obce, pouze obec Církvice, Nové Dvory, Hlízov. Pouze obec Svatý Mikuláš nevyužívá dotace ze státního rozpočtu ani z fondů EU. Obce, které získaly dotace, je nejčastěji použily na rozvoj infrastruktury, školství, sportovní vyžití. Evropská unie podpořila sledované obce v následujících projektech.

I když v obci Svatý Mikuláš nemají zkušenosti se získáváním finančních prostředků, tak zámek Kačina, který je nedílnou součástí dané obce, dostal díky Lesům ČR dotační příspěvek na obnovu historického parku zámku Kačina, a to výši téměř 23 milionů korun. Tato revitalizace parku nadále pokračuje a je financována z evropských fondů – Evropský fond pro regionální rozvoj. Dále je spolufinancována Státním fondem životního prostředí ČR – operační program Životní prostředí.

Nejvíce finančních prostředků ze strukturálních fondů EU žádala obec Církvice a můžeme tvrdit, že je zkušenou obcí ze sledovaných v čerpání prostředků z EU. Tyto projekty byly zaměřené na občanskou vybavenost obce a mají vést ke zkvalitnění života v obci. Konkrétně se jednalo o výstavbu víceúčelového sportoviště, které v sobě pojme atletický kout, kout pro míčové hry a pak kout pro nejmenší. Tento projekt je rozdělen na dvě etapy, z nichž druhá etapa nadále pokračuje ve výstavbě atletického koutu. Dále se pak prostředky z EU poskytly na rekonstrukci školských zařízení, zejména tělocvičny a školních budov. Vše ve výši cca 15 mil, z čehož z EU dostala obec dotaci ve výši 4,5 miliónu. Další prostředky z EU putovaly na vybudování přístupového místa pro komunikaci k tzv. CzechPOINT, pro zvýšení efektivnosti veřejné správy. Z dotazníkového šetření vyšlo najevo, že místní obyvatelé tyto změny zaznamenávají, ale díky nedokončené rekonstrukci víceúčelového hřiště vyjadřují místní v dotazníku mírnou nespokojenost.

Další obcí, která jako jediná ze sledovaných obcí využila prostředky z EU, a to z programu operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost na zlepšení podmínek vzdělávání základní školy, byla obec Nové Dvory. Tento projekt stále probíhá a má za cíl zlepšit a zkvalitnit výuku v hodnotě 860 tisíc Kč, což vypovídá z dotazníků o spokojenosti občanů.

ZÁVĚR

Kvalita života v obcích je ovlivňována řadou aspektů, jako je např. věk, pohlaví, ekonomická aktivita obyvatelstva, ale i jejich vzdělání. Touto problematikou se zabývala řada odborníků, ale také laikové, kteří chápou pojem kvalita života jako subjektivní hodnocení každého z nás.

Cílem diplomové práce bylo zhodnotit kvalitu života v obcích Církvice, Nové Dvory, Svatý Mikuláš a Hlízov a zjistit, zda spokojenost s kvalitou je rozdílná dle pohlaví, ekonomické aktivity spolu s nastíněním možností jejich řešení.

V závěru bych chtěla provést vyhodnocení stanovených hypotéz. Spokojenost s kvalitou života respondentů ve sledovaných obcích bude rozdílná dle pohlaví. Podle šetření se ukázalo, že neexistuje dostatečná závislost ve sledovaných obcích dle pohlaví. Tím lze potvrdit, že pohlaví respondentů nemá vliv na kvalitu života ve vybraných obcích. Spokojenost s kvalitou života z hlediska mužů a žen bude rozdílná podle pořadí. Ve sledovaných obcích se šetřením ukázalo, že pořadí spokojenosti s kvalitou života mezi muži a ženami je rozdílné. Muži jsou většinou spokojeni s obchody a poštou, méně pak s kulturou. Ženy oproti tomu jsou spokojeny se sousedskými vztahy, nejméně však se sportovním vyžitím a dostupnou zdravotní péčí. Spokojenost s kvalitou života, ve všech sledovaných obcích bude rozdílná dle ekonomické aktivity obyvatel. Hodnota vypočítaných koeficientů poukazuje, že neexistuje téměř žádná závislost mezi ekonomickou aktivitou a spokojeností s kvalitou života – nebyl prokázán téměř žádný vliv. Existuje závislost mezi pohlavím a kvalitou života ve vybraných obcích. Podle hodnoty Pearsonova koeficientu lze odvodit existenci velmi malé závislosti mezi spokojeností s kvalitou života a pohlavím. Možno potvrdit, že pohlaví respondentů nemá vliv na spokojenost s kvalitou života ve sledovaných obcích.

Při vytváření práce bylo potřeba se seznámit s problematikou kvality života. Byl podán komplexní pohled na vybrané obce z hlediska jejich socioekonomického a geografického rozmístění.

Na základě dotazníkového výzkumu byla provedena analýza kvality života v obcích Církvice, Nové Dvory, Svatý Mikuláš z hlediska spokojenosti, či nespokojenosti občanů. Spokojenost s kvalitou života byla celkem dobrá, což nám ukazuje dotazníkové šetření. Spokojenost je hlavně s obecním úřadem, školstvím, kvalitou životního prostředí a možnostmi sportovního využití, kromě obce Svatý Mikuláš, kde není dostatečné vybavení. V ostatních obcích je to dáno tím, že byly zrekonstruovány, případně v obci Církvice se jedná o rekonstrukci víceúčelového hřiště. Dále pak nejčastěji respondenti byli nespokojeni

s hromadnou dopravou o víkendech, a to v obcích Nové Dvory a Svatý Mikuláš, kde není zajištěna ani náhradní doprava. Často respondenti poukazovali na nedostatečné kulturní aktivity, a to chybějícími letními kiny, divadly, případně společenskými plesy.

Obce by se měly v co nejdříve zaměřit na nedostatky zjištěné dotazníkovým šetřením. Sem můžeme řadit požadavky na vybudování či zkvalitnění čističek odpadních vod, místní infrastruktury a hlavně na rozvoj cestovního ruchu.

Závěrem bych chtěla zmínit, že i když existuje nepřehledné množství ukazatelů, podle kterých by se dala měřit kvalita života, výsledky pak stejně závisí na preferencích obyvatel dané komunity.

SEZNAM LITERATURY

- [1] *ARES: Administrativní registr ekonomických subjektů* [on-line]. ©2012 [cit. 2013-03-01]. Dostupné na WWW: < http://www.info.mfcr.cz/ares/ares_fo.html.cz>.
- [2] BALDWIN, Sally; GODFREY, Christine, PROPPER, Caro. *Quality of life: perspectives and policies*. New York: Routledge, 1994. 256 s. ISBN 0-415-09581-6.
- [3] ČÁSLAVSKÁ, J., HÁK, T., TŘEBICKÝ, V., KULÁČEK, S. *Indikátory blahobytu*. [on-line]. Praha, 2007 [cit. 2013-01-31]. ISBN: 978-80-87417-02-7. Dostupné na WWW:< <http://www.zelenykruh.cz/dokumenty/indikatory-blahobytu-2010.pdf>>.
- [4] *Český statistický úřad: Statistické údaje za základní územní jednotku (ZUJ) 533998 – Církvice* [on-line]. © 2013 [cit. 2013-03-24]. Dostupné na WWW: < <http://www.czso.cz/sldb/sldb10.nsf/obydomy?openform&:533998>>.
- [5] *Český statistický úřad: Statistické údaje za základní územní jednotku (ZUJ) 531197 – Hlízov* [on-line]. © 2013 [cit. 2013-02-25]. Dostupné na WWW: < <http://www.czso.cz/sldb/sldb10.nsf/obydomy?openform&:531197>>.
- [6] *Český statistický úřad: Statistické údaje za základní územní jednotku (ZUJ) 534242 – Nové Dvory* [on-line]. © 2013 [cit. 2013-01-27]. Dostupné na WWW: < <http://www.czso.cz/sldb/sldb10.nsf/obydomy?openform&:534242>>.
- [7] *Český statistický úřad: Statistické údaje za základní územní jednotku (ZUJ) 534196 – Svatý Mikuláš* [on-line]. © 2013 [cit. 2013-01-27]. Dostupné na WWW: < <http://www.czso.cz/sldb/sldb10.nsf/obydomy?openform&:534196>>.
- [8] *Český statistický úřad: Obyvatelstvo podle pohlaví a věk*. [on-line]. ©2009-2011 [2013-02-06]. Dostupné na WWW: <http://vdb.czso.cz/sldbvo/#!stranka=podle-tematu&tu=30710&th=&v=&vo=null&v_seuzemi=null&void=>>.
- [9] DVOŘÁKOVÁ, Z., DUŠKOVÁ, L., SVOBODOVÁ, L. a kol. *Svět práce a kvalita života. Vliv změn světa práce na kvalitu života*. Praha: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, 2006. 117 s. ISBN 80-86973-08-5.
- [10] DŽUKA, J. *Psychologické dimenzie kvality života*. Prešov: Prešovská univerzita, 2005. 87 s. ISBN 80-8068-282-8.
- [11] GALVASOVÁ, I. et al. *Spolupráce obcí jako faktor rozvoje*. 1. Vyd. Brno: Georgetown, 2007. 138 s. ISBN: 80-239-4389-8.
- [12] Helena Sedláčková, Karel Buchta. *Strategická analýza*. 2. Přepracované a doplněné vydání. Praha: C.H.Beck, 2006. 136 s. ISBN 80-7179-367-1.

- [13] Hřebík, Š. Třebický, V. *Manuál zpracování a využití: Sady indikátorů rozvoje pro malé obce* [on-line]. 2007 [cit. 2013-02-27]. ISBN: 978-80-239-8594-8. Dostupné na WWW:<http://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CDAQFjAA&url=http%3A%2F%2Fwww.krustecky.cz%2FVismoOnline_ActionScripts%2FFile.ashx%3Fid_org%3D450018%26id_dokumenty%3D1665891&ei=XMp-UbmmE4Km4gS3wYCoDg&usg=AFQjCNFB-wEt3ROA43YX0-GlqMGjKVVqZg&bvm=bv.45645796,d.bGE>.
- [14] Human development index trends. [on-line]. 2013 [2013-02-02]. Dostupné na WWW: <<http://hdr.undp.org/en/data/map/>>
- [15] KOVÁČ, D. Kultivace integrované osobnosti. *Psychologie Dnes*. 2004, č. 2, s. 12-14.
- [16] Kubanová, Jana. *Statistické metody pro ekonomickou a technickou praxi*. 2. Vydání. Bratislava: Statis, 2004. 249 s. ISBN 80-85659-3.
- [17] *Mapový server* [on-line]. Mikroregiony a MAS. ©2012 [2013-03-01]. Dostupné na WWW:<http://mapy.crr.cz/tms/crr_a/mikro/index.php#c=3531689%252C5534268&z=4&l=ajax_mikro,ajax_mikro_plochy&p=&>.
- [18] *Mapy.cz*. [on-line]. ©2011 [2013-03-01]. Dostupné na WWW: <<http://www.mapy.cz/#t=s&x=15.442459&y=49.947866&z=10>>.
- [19] MAREŠ, Jiří a kol. *Kvalita života u dětí a dospívajících: díl 1*. 1. vydání. Brno: MSD, 2006. 228 s. ISBN 80-86633-65-9.
- [20] MEDERLY, P; TOPERCER, J; NOVÁČEK, P. *Indikátory kvality života a udržitelného rozvoje- kvantitativním vícerozměrný a variantní přístup*. Praha: UK FSV CESES, 2004. ISBN 80-239-4389-8.
- [21] NOVÁČEK, P. *Udržitelný rozvoj*. [on-line]. 27. 03. 2012 [2013-02-13]. Dostupné na WWW: <http://www.futurologia.sk/pdf/novacek_uzrzelny_rozvoj_indikatory.pdf>.
- [22] *Obec Církvice u Kutné Hory* [online]. 2011 [cit. 2013-05-04]. Dostupné z WWW: <<http://cirkevce.cz/>>.
- [23] *Obec Hlízov* [online]. 2011 [cit. 2013-05-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.obec-hlizov.cz/>>.
- [24] *Obec Nové Dvory* [online]. 2012 [cit. 2013-03-03]. Dostupné na WWW: <<http://www.novedvory.cz/>>.
- [25] *Obec Svatý Mikuláš* [online]. ©2013 [cit. 2013-03-27]. Dostupné na WWW: <<http://www.antee.cz/svatymikulas/index.php?nid=6681&lid=cs&oid=107593>>.

- [26] PAYNE, J. et al. *Kvalita života a zdraví*. 1. Vydání. Praha: Triton, 2005. 629 s. ISBN 80-7254-657-0.
- [27] Review of Quality of Life Project Management. Chief Review Services, Canada 2004
- [28] *The Happy Planet Index 2.0*. [on-line]. ©2013 [cit. 2013-02-27]. Dostupné na WWW: <<http://www.happyplanetindex.org/data/>>.
- [29] *The Millenium Project*. [on-line]. ©2009 [cit. 2013-02-15]. Dostupné na WWW: <<http://www.millennium-project.org/millennium/Education-2030.html>>.
- [30] The quality of life model, University Toronto, Canada, Dostupné na WWW: <http://www.utoronto.ca/qol/qol_model.htm>.
- [31] *Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj: Ukazatelé udržitelného rozvoje*. [online]. [cit. 2013-03-12]. Dostupné na WWW: <<http://www.timur.cz/indikatory/indikatory-udrzitelneho-rozvoje-4.html>>.
- [32] VAĎUROVÁ HELENA, MÜHLPACHR PAVEL. *Kvalita života: teoretická a metodologická východiska*. Brno: MU, 2005. 145 s. ISBN 80-2103-754-7.
- [33] VEENHOVEN, R. The four qualities of life. Ordering concepts and measures of the good life [online]. 2000, Journal Of Happiness Studies, vol 1, pp 1-39 [online]. ISBN 92-808-1130-4. Dostupný na WWW: <<http://www2.eur.nl/fsw/research/veenhoven/Pub2000s/2000c-full.pdf>>.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1.....	74
Příloha 2.....	78
Příloha 3.....	79

Příloha 1

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Vážená paní, Vážený pane,

obracím se na Vás s prosbou o vyplnění následujícího dotazníku, který se týká spokojenosti, či nespokojenosti kvality života ve Vaší obci. Dotazník je ANONYMNÍ a podklady budou sloužit pro studijní účely v diplomové práci. Pokud v dotazníku není uvedeno více odpovědí, odpověďte pouze jednou odpovědí.

Děkuji za spolupráci

Maksová Martina – studentka FES Univerzity Pardubice

Otázka č. 1: Základní charakteristiky respondenta:

Napište místo bydliště:	Napište kolik je Vám let?	Pohlaví: ☐ Muž ☐ Žena	Jaké je Vaše dosažené vzdělání: ☐ Bez vzdělání ☐ Základní ☐ Střední odborné, vyučen (bez maturity) ☐ Úplné střední vzdělání s maturitou ☐ Vyšší odborné vzdělání ☐ vysokoškolské
-------------------------	------------------------------------	---	--

Otázka č. 2: Ekonomická aktivita:

- zaměstnaný
- nezaměstnaný
- student
- důchodce
- mateřská dovolená

Otázka č. 3: Pokud jste zaměstnaný, odpovězte do jakého blízkého města, či obce dojíždíte za pracovní příležitostí?

- Kutná Hora,
- Kolín,
- Čáslav,
- Praha,
- jiná lokalita.....

Otázka č. 4: *Jste spokojeni s obsluhou hromadné dopravy? Případně, co byste změnili?*

.....

.....

V následujících otázkách č. 5 a č. 6 odpovídejte v číselné škále 1-5 bodů

(bodové hodnocení: 1-velmi spokojen/á, 2-spokojen/á, 3-ani spokojen/á, ani nespokojen/á, 4-nespokojen/á, 5-velmi nespokojen/á.

Otázka č. 5: *Jak jste spokojeni s vybaveností ve Vaší obci:*

Jak jste spokojen se sousedskými vztahy ve vaší obci?	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5
Jste spokojeni se sítí obchodů ve vaší obci?	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5
Jste spokojeni s poskytováním zdravotní péče ve Vaší obci?	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5
Jste spokojeni se školstvím?	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5
Jste spokojeni s poštovním úřadem?	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5
Jste spokojeni s kulturním vyžitím v obci?	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5
Jste spokojeni se sportovním vyžitím v obci?	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5

Otázka č. 6: *Jste spokojeni s prostředím v obci z těchto hledisek:*

Jste spokojeni se životním prostředím v obci?	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5
Jak jste spokojeni s celkovým vzhledem obce?	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5
Jak jste spokojeni s udržováním zeleně v obci?	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5
Jak jste spokojeni s čistotou obce?	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5
Jak jste spokojeni s veřejným osvětlením v obci?	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5
Jak jste spokojeni s bezpečností v obci?	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5
Jak jste spokojeni s bezpečností silničního provozu?	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5
Jak jste spokojeni kvalitou cest a chodníků v ulicích?	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5

Otázka č. 7: Jaké společenské, či kulturní akce chybějí ve Vaší obci?

- a) Plesy
- b) Tradice
- c) Sportovní aktivity
- d) Akce pro děti
- e) Divadlo, letní kino
- f) Nechybí mi nic

Otázka č. 8: Co by podle Vás pomohlo Vaší obci v dalším rozvoji?

- a) Zlepšení technické infrastruktury
- b) Rozvoj občanské vybavenosti
- c) Podpora podnikání
- d) Rozvoj bytové výstavby
- e) Využití dotací z EU
- f) Spolupráce mezi obcemi

Otázka č. 9: Do čeho by podle Vás měla Vaše obec investovat?

- a) Nové parcely pro stavby
- b) Úprava zeleně
- c) Vybudování čističky odpadních vod
- d) Opravy, vybudování veřejného osvětlení
- e) Opravy komunikace
- f) Jiné investice.....

Otázka č. 10: Jaké hlavní výhody v obci shledáváte?

.....

.....

.....

Otázka č. 11: Jaké hlavní nevýhody v obci shledáváte?

.....

.....

.....

Otázka č. 12: Napište jeden z faktorů, který shledáváte ve Vaší obci jako nezávaznější, nejvíce Vám vadí? Uveďte jeden např. hlučnost.

.....
.....
.....

Otázka 13: Jak jste spokojen jako respondent ve Vaší obci?

- a) Velmi spokojen
- b) Spokojen
- c) nespokojen

Napište, z jakých důvodů bydlíte na daném území? Případně, zda by jste se odstěhovali a kam?

.....
.....
.....

Příloha 2

Tabulka č. 1 (otázka č. 5)

Obce	Jak jste spokojeni						
	sousedský vztahy	obchody v obci	sportovní vyžití	zdravotní zařízení	poštovní úřad	kulturní vyžití	školství
Církvice	2,1	2,36	2,57	2,35	1,76	3,33	2,48
Nové Dvory	1,85	2,79	2,32	1,47	1,81	3,014	1,95
Svatý Mikuláš	2	3,201	3,861	5	5	3,03	2,74
Hlízov	1,64	2,38	2,32	3,1	1,02	2,67	2,31

Tabulka č. 2 (otázka č. 6)

Obce	Jak jste spokojeni							
	životní prostředí	vzhled obce	udržování zeleně	práce a činnost zastupitelů	veřejné osvětlení	bezpečnost obce	čistotou obce	kvalitou cest, chodníků
Církvice	1,83	2,6	1,64	2,6	1,67	3,6	1,87	3,4
Nové Dvory	1,67	2,46	1,83	1,9	1,89	2,6	1,9	3,1
Svatý Mikuláš	1,77	2,7	1,47	2,5	1,79	3,4	2	2,6
Hlízov	1,57	2,65	1,67	1,96	1,9	2,2	1,97	2,9

Příloha 3

Pomocné tabulky k hypotéze č. 2

Vypočtené četnosti Obec Církvice	Ekonomická aktivita					
	zaměstnaný	nezaměstnaný	student	důchodce	mateřská	celkem
Velmi spokojen/á	112,4	53,24	5,92	27,61	11,83	211
Spíše spokojen/á	96,42	45,67	5,07	23,68	10,15	181
Ani spokojená, ani nespokojen/á	106,01	50,21	5,58	26,04	11,16	199
Nespokojen/á	64,99	30,79	3,42	15,96	6,84	122
Velmi nespokojen/á	19,18	9,08	1,01	4,71	2,02	36
celkem	399	189	21	98	42	749

Pomocné tabulky k hypotéze č. 2

Vypočtené četnosti Obec Nové Dvory	Ekonomická aktivita					
	zaměstnaný	nezaměstnaný	student	důchodce	mateřská	celkem
Velmi spokojen/á	52,39	9,11	6,83	79,72	15,94	164
Spíše spokojen/á	47,92	8,33	6,25	72,92	14,58	150
Ani spokojená, ani nespokojen/á	44,08	7,67	5,75	67,08	13,42	138
Nespokojen/á	13,42	2,33	1,75	20,42	4,08	42
Velmi nespokojen/á	3,19	0,56	0,42	4,86	0,97	10
celkem	161	28	21	245	49	504

Pomocné tabulky k hypotéze č. 2

Vypočtené četnosti Obec Svatý Mikuláš	Ekonomická aktivita					
	zaměstnaný	nezaměstnaný	student	důchodce	mateřská	celkem
Velmi spokojen/á	50,43	9,87	9,87	12,06	8,77	91
Spíše spokojen/á	56,53	11,06	11,06	13,52	9,83	102
Ani spokojená, ani nespokojen/á	83,69	16,37	16,37	20,01	14,55	151
Nespokojen/á	76,48	14,96	14,96	18,29	13,3	138
Velmi nespokojen/á	54,87	10,73	10,73	13,12	9,54	99
celkem	322	63	63	77	56	581

Pomocné tabulky – hypotéza č. 2

Vypočtené četnosti Obec Hlízov	Ekonomická aktivita					
	zaměstnaný	nezaměstnaný	student	důchodce	mateřská	celkem
Velmi spokojen/á	25,33	13,82	2,3	27,64	6,91	76
Spíše spokojen/á	13,33	7,27	1,21	14,55	3,64	40
Ani spokojená, ani nespokojen/á	20,67	11,27	1,88	22,55	5,64	62
Nespokojen/á	37	20,18	3,36	40,36	10,09	111
Velmi nespokojen/á	57,67	31,45	5,24	62,91	15,73	173
celkem	154	84	14	168	42	462